

**UCHWAŁA NR XXXIII/261/12
RADY MIASTA KOŚCIERZYNA**

z dnia 29 sierpnia 2012 r.

w sprawie przyjęcia "Zintegrowanego Planu Zrównoważonego Rozwoju Miasta Kościerzyna na lata 2012-2015"

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 12, w związku z art. 84 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001 Nr 142, poz. 1591, ze zmianami), art. 82 pkt. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2008 r. nr 25, poz. 150 ze zmianami)

Rada Miasta na wniosek Burmistrza Miasta uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się "Zintegrowany Plan Zrównoważonego Rozwoju Miasta Kościerzyna na lata 2012-2015" stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta
Kościerzyna

Piotr Słomiński

Uzasadnienie

Przystąpienie do Unii Europejskiej otworzyło przed Polską nowe możliwości rozwoju i przyniosło wiele zmian, które pozwalają samorządom korzystać z pomocy w ramach regionalnej polityki strukturalnej zwiększając szanse na szybszy rozwój. Warunkiem uzyskiwania pomocy finansowej ze środków Unii Europejskiej jest posiadanie odpowiednich narzędzi wspomagających zarządzanie rozwojem miasta w tym zintegrowanego planu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich (ZIPROM). Zintegrowany Plan Zrównoważonego Rozwoju Miasta Kościerzyny musi istnieć, aby możliwe było skorzystania z dofinansowania w ramach Działania 3.3 – „Infrastruktura rozwoju miast – wsparcie pozadotacyjne” Regionalnego Programu Operacyjnego dla W Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013, związanego z inicjatywą o nazwie „Wspólne Europejskie Wsparcie na Rzecz Trwałych Inwestycji w Obszarach Miejskich” (ang. Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas; akronim: JESSICA). Zintegrowany Plan Zrównoważonego Rozwoju Miasta Kościerzyny to dokument o charakterze strategicznym powiązany ze Strategią Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Miasta Kościerzyna, określający projekty, które pozwolą zrealizować, przy zaangażowaniu środków z funduszy strukturalnych, krajowych i własnych, wyznaczone przez Gminę Miasta Kościerzyny kierunki rozwoju. Powyższe uzasadnia podjęcie niniejszej uchwały.

**ZINTEGROWANY PLAN
ZRÓWNOWAŻONEGO
ROZWOJU MIASTA
KOŚCIERZYNY NA LATA
2012-2015**

Kościerzyna, lipiec 2012 r.

(wer. 5.0)

SPIS TREŚCI

1.	Wstęp.....	7
2.	Nawiązanie do Planu Rozwoju Lokalnego na lata 2008-2013	8
3.	Obszar i czas realizacji zintegrowanego planu zrównoważonego rozwoju..	9
4.	Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza na obszarze objętym planem... 11	
4.1	Raport o stanie Miasta Kościerzyny	11
4.1.1	Miasto w statystyce.....	12
4.1.2	Grunty	12
4.1.3	Ludność.....	15
4.1.3.1	Analiza ludności	15
4.1.3.2	Struktura wiekowa.....	18
4.1.4	Gospodarka	19
4.1.4.1	Działalność produkcyjna i usługowa.....	19
4.1.4.2	Zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej	20
4.1.5	Zatrudnienie i bezrobocie	22
4.1.5.1	Zatrudnienie.....	22
4.1.5.2	Bezrobocie.....	22
4.1.6	Infrastruktur techniczna	26
4.1.6.1	Transport i komunikacja.....	26
4.1.6.1.1	Komunikacja Miejska	28
4.1.6.2	System wodociągowy i kanalizacyjny	30
4.1.6.2.1	Zaopatrzenie w wodę	30
4.1.6.2.2	Oczyszczanie ścieków.....	31
4.1.6.2.3	Kanalizacja	32
4.1.6.3	Energetyka i ciepłownictwo	33
4.1.6.4	Zaopatrzenie miasta w gaz	35
4.1.6.5	Gospodarka odpadami	35
4.1.7	Mieszkalnictwo	38
4.1.7.1	Mieszkania.....	38
4.1.8	Ochrona środowiska przyrodniczego, w tym obszary chronione.....	40
4.1.8.1	Ochrona powietrza.....	40
4.1.8.2	Prawna ochrona przyrody.....	42
4.1.9	Zasoby wodne	44
4.1.9.1	Zlewnia rzeki Wierzycy	44
4.1.9.2	Zlewnia rzeki Wdy	45
4.1.9.3	Jezioro Gałęźne.....	45
4.1.9.4	Inne	45
4.1.10	Obiekty zabytkowe	45
4.1.11	Turystyka i baza turystyczna	48

4.1.11.1	Zaplecze hotelarsko – gastronomiczne.....	49
4.1.11.1.1	Baza noclegowa.....	49
4.1.11.1.2	Baza gastronomiczna	49
4.1.12	Oświata i wychowanie	49
4.1.12.1	Obiekty oświatowe	49
4.1.12.2	Obiekty sportowe.....	52
4.1.13	Kultura w mieście	52
4.1.13.1	Placówki kulturalne	52
4.1.13.2	Organizacje pozarządowe o charakterze kulturalnym	54
4.1.13.3	Zorganizowane grupy działające na rzecz rozwoju kultury.....	54
4.1.13.4	Ekspozycje muzealne Miasta Kościerzyna	55
4.1.14	Ochrona zdrowia.....	56
4.1.15	Bezpieczeństwo publiczne	57
4.1.16	Opieka społeczna	58
4.1.17	Finanse samorządowe	60
4.2	Dodatkowy opis stanu obszaru problemowo-rozwojowego "Śródmieście"	66
4.2.1	Granice obszaru „Śródmieście”	66
4.2.2	Diagnoza stanu obszaru „Śródmieście”	66
4.3	Identyfikacja problemów na podstawie analizy SWOT	67
5.	Obowiązkowe wymogi dotyczące projektów związanych z inicjatywą JESSICA.....	71
5.1	Ogólne wymogi wobec projektów	71
5.2	Wymogi wynikające z właściwości inicjatywy JESSICA.....	71
5.3	Typy projektów, które mogą być realizowane przy współfinansowaniu inicjatywy JESSICA	72
6.	System wdrażania projektów	74
6.1	Planowane projekty	74
6.1.1.1	Harmonogram realizacji	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
7.	Oczekiwane efekty i wskaźniki osiągnięć	76
8.	Monitoring.....	77
9.	Opis współpracy za partnerami społecznymi i gospodarczymi i konsultacji społecznych w toku tworzenia ZIPROM	77

SPIS TABEL

Tabela 1	Przekrój statystyczny miasta.....	12
Tabela 2	Rodzaje gruntów na terenie miasta Kościerzyna.....	12
Tabela 3	Struktura własności gruntów na terenie miasta Kościerzyna.....	14
Tabela 4	Zmiany liczby stałych mieszkańców miasta Kościerzyna.....	15
Tabela 5	Zmiany naturalne ludności Kościerzyny	17
Tabela 6	Ludność Kościerzyny według wieku i płci (stan na: 31.XII.2010 r.)	18
Tabela 7	Podmioty gospodarki narodowej (bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne) zarejestrowane w rejestrze REGON według wybranych sekcji PKD 2007.....	19
Tabela 8	Podmioty gospodarki narodowej (bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne) zarejestrowane w rejestrze REGON.....	20
Tabela 9	Zmiany w miejskim rejestrze podmiotów	21
Tabela 10	Zatrudnienie ludności.....	22
Tabela 11	Bezrobotni w mieście (stan na koniec danego roku).....	22
Tabela 12	Zmiany struktury bezrobotnych w zależności od poziomu wykształcenia.....	23
Tabela 13	Zmiany długości okresu pozostawania bez pracy	24
Tabela 14	Zmiany liczby bezrobotnych wg wieku.....	26
Tabela 15	Szkielet układu drogowego miasta	26
Tabela 16	Zaopatrzenie ludności w wodę do picia.....	31
Tabela 17	Parametry oczyszczalni ścieków	31
Tabela 18	Charakterystyka sieci kanalizacyjnej w Kościerzynie (stan na koniec I kw. 2012 r.).....	33
Tabela 19	Poziom skanalizowania ludności	33
Tabela 20	Ilość zdeponowanych odpadów komunalnych zmieszanych na poszczególnych składowiskach w rozbiu na lata 2002-2011	35
Tabela 21	Ewidencja odpadów dot. oczyszczania miasta	36
Tabela 22	Odpady zebrane selektywnie	36
Tabela 23	Realizacja Programu w latach 2007-2011	37
Tabela 24	Liczby stale zamieszkałych mieszkań oraz średnia powierzchnia użytkowa	39
Tabela 25	Wielkość emisji zanieczyszczeń za rok 2011 z kotłowni K-1 i K-2 ..	40
Tabela 26	Wykaz zatwierdzonych pomników przyrody na terenie Gminy Miejskiej Kościerzyna	42
Tabela 27	Formy ochrony przyrody występujące na terenie Gminy Miejskiej Kościerzyna.....	43
Tabela 28	Zlewnia rzeki Wierzycy	44
Tabela 29	Obiekty wpisane do rejestru zabytków.....	46

Tabela 30	Wykaz placówek przedszkolnych w roku szkolnym 2011/2012.....	49
Tabela 31	Wykaz szkół podstawowych i gimnazjalnych w roku szkolnym 2011/2012.....	50
Tabela 32	Wykaz szkół ponadgimnazjalnych w roku szkolnym oraz innych placówek oświatowo-wychowawczych 2011/2012.....	51
Tabela 33	Ujawniona przestępczość na terenie miasta Kościerzyna	58
Tabela 34	Charakterystyka ilościowa pomocy udzielonej przez MOPS w 2011 r.	59
Tabela 35	Powody przyznania rodzajów pomocy określonych w ustawie o pomocy społecznej dla 2011 r.....	59
Tabela 36	Struktura dochodów budżetu miasta.....	60
Tabela 37	Struktura dochodów własnych miasta	61
Tabela 38	Wydatki budżetu miasta.....	63
Tabela 39	Dochody i wydatki budżetu miasta w przeliczeniu na 1 mieszkańca.....	64
Tabela 40	Analiza SWOT.....	69
Tabela 41	Lista projektów przewidzianych do współfinansowania w ramach inicjatywy JESSICA, planowanych do realizacji w latach 2012-2015 wraz z szacunkowym kosztem ich realizacji	75
Tabela 42	Harmonogram realizacji projektów przewidzianych do współfinansowania w ramach inicjatywy JESSICA, planowanych do realizacji w latach 2012-2015	76
Tabela 43	Projekt „Rewitalizacja Starego Browaru i przystosowanie go do funkcji komercyjnych szansą rozwoju obszaru miejskiego Kościerzyny”.....	76

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1	Rodzaje gruntów w mieście Kościerzyna.....	14
Wykres 2	Struktura własności gruntów w mieście Kościerzyna	15
Wykres 3	Zmiana liczby stałych mieszkańców w latach 1980-2010	16
Wykres 4	Zmiany wskaźników ludności na 1000 mieszkańców.....	17
Wykres 5	Ludność Kościerzyny w 2010 r. według grup wiekowych i płci	19
Wykres 6	Zmiany w rejestrze podmiotów gospodarczych	21
Wykres 7	Bezrobotni w mieście w latach 1997 – 2011	23
Wykres 8	Struktura bezrobocia w zależności od wykształcenia.....	24
Wykres 9	Zmiany długości okresu pozostawania bez pracy	25
Wykres 10	Struktura dochodów budżetu miasta w roku 2011	61
Wykres 11	Wydatki budżetu miasta.....	64
Wykres 12	Dochody i wydatki budżetu miasta w przeliczeniu na 1 mieszkańca.....	65

1. WSTĘP

Przystąpienie do Unii Europejskiej otworzyło przed Polską nowe możliwości rozwoju i przyniosło wiele zmian. Jedną z podstawowych zasad funkcjonowania Unii Europejskiej jest zasada subsydiarności, zakładająca wykonywanie zadań państwa na najniższym możliwym poziomie, jak najbliżej obywatela i kierowania na ten cel środków z funduszy strukturalnych. Taka polityka pozwala samorządom korzystać z pomocy w ramach regionalnej polityki strukturalnej zwiększając szanse na szybszy rozwój.

W związku z powyższym istnieje potrzeba posiadania narzędzia wspomagającego zarządzanie rozwojem miasta, jakim jest zintegrowany plan zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich (skrótowiec ZIPROM). Co ważniejsze Zintegrowany Plan Zrównoważonego Rozwoju Miasta Kościerzyny musi istnieć, aby możliwe było skorzystania z dofinansowania w ramach Działania 3.3 – „Infrastruktura rozwoju miast – wsparcie pozadotacyjne” RPO WP, związanego z inicjatywą o nazwie „Wspólne Europejskie Wsparcie na Rzecz Trwałych Inwestycji w Obszarach Miejskich” (ang. **J**oint **E**uropean **S**upport for **S**ustainable **I**nvestment in **C**ity **A**reas; akronim: JESSICA).

Zintegrowany Plan Zrównoważonego Rozwoju Miasta Kościerzyny to dokument o charakterze strategicznym powiązany swoją zawartością z Planem Rozwoju Lokalnego oraz Strategią Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Miasta Kościerzyna, określający projekty, które pozwolą zrealizować, przy zaangażowaniu środków z funduszy strukturalnych, krajowych i własnych, wyznaczone przez Gminę Miasta Kościerzyny kierunki rozwoju.

Zintegrowany Plan Zrównoważonego Rozwoju Miasta Kościerzyny jest elementem łączącym długofalowe cele strategiczne z działalnością operacyjną. Plan oparty jest na spójnej i jednolitej wizji oraz celach wynikających ze Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Kościerzyna na lata 2005 - 2015 i aktualnej sytuacji społeczno – gospodarczej.

Należy również podkreślić, że Zintegrowany Plan Zrównoważonego Rozwoju Miasta Kościerzyny nie jest szczegółowym programem finansowym, natomiast w tej części, w jakiej przedstawia przedsięwzięcia, w których uczestniczy miasto stanowi podstawę do konstruowania kolejnych rocznych planów inwestycyjnych i budżetów miasta.

W procesie tworzenia Planu wykorzystano m.in. dane i dokumenty z: Urzędu Miasta w Kościerzynie, Starostwa Powiatowego w Kościerzynie, Powiatowego Urzędu Pracy w Kościerzynie, Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego w Gdańsku, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Kościerzyna na lata 2005 – 2015.

2. NAWIĄZANIE DO PLANU ROZWOJU LOKALNEGO NA LATA 2008-2013

W 2012 r., w związku z uruchomieniem w 2011 r. środków finansowych przewidzianych w Działaniu 3.3 – „Infrastruktura rozwoju miast – wsparcie pozadotacyjne” RPO WP na bazie Planu Rozwoju Lokalnego na lata 2008-2013 opracowano niniejszy dokument – ZIPROM – Zintegrowany Plan Zrównoważonego Rozwoju Miasta Kościerzyny na lata 2012-2015 (Należy podkreślić, że niniejszy dokument nie jest Planem Rozwoju Lokalnego.)

Opracowanie ZIPROM polegało na:

- uzupełnieniu treści pochodzących z PRL o informacje, których w nim nie było, a które są wobec ZIPROM-u wymagane (chodzi o wymagania z załącznika 5.9 Uszczegółowienia RPO),
- usunięcie zapisów ściśle związanych z funkcją dokumentu jako Planu Rozwoju Lokalnego (np. usunięcie listy projektów, dla których nie jest przewidywane współfinansowanie z inicjatywy JESSICA),
- aktualizacja danych zawartych w opisie stanu miasta.

3. OBSZAR I CZAS REALIZACJI ZINTEGROWANEGO PLANU ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

„Zintegrowany Plan Zrównoważonego Rozwoju Miasta Kościerzyny na lata 2012-2015” obejmuje swoim zasięgiem teren całej Kościerzyny, ze względu na fakt, że potrzeby rozwojowe miasta dotyczą większości jego terenu. Ponadto miasto liczy się z tym, że przedsiębiorcy lub inne uprawnione podmioty mogą zgłaszać nieznanne w momencie opracowywania niniejszego dokumentu projekty, które będą zaspokajały istotną potrzebę rozwojową miasta i będą zlokalizowane na terenach miasta, które mogłyby nie zostać wzięte pod uwagę.

W opisie stanu miasta wskazano obszar zdegradowany i rozwojowy "Śródmieście". Jest to obszary, w przypadku którego potrzeby miasta są szczególnie rozbudowane i których zaspokojenie ma najistotniejsze znaczenia dla miasta.

Plan zakłada współfinansowanie zadań z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, środków własnych Miasta oraz innych środków krajowych.

Dokument nie ogranicza się w swych zapisach tylko do zadań realizowanych bezpośrednio przez Gminę Miejską Kościerzyna. Partnerstwo jest jedną z fundamentalnych zasad polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Zintegrowany Plan Zrównoważonego Rozwoju Miasta Kościerzyny posiada ścisłą korelację z kluczowymi opracowaniami lokalnymi (Planem Rozwoju Lokalnego na lata 2008-2013, Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Kościerzyna na lata 2005 - 2015) oraz regionalnymi (RPO WP).

Plan obejmuje lata 2012-2015, dzięki czemu, po pierwsze dostosowany jest do okresu programowania przyjętego przez Unię Europejską (2007-2013), po drugie dostosowany jest do okresu dostępności środków z inicjatywy JESSICA, której funkcjonowanie jest ograniczone do 2015 rok (wtedy zakończy się okres kwalifikowalności wydatków dokonywanych w unijnym okresie programowania 2007-2013), a po trzecie współgra z horyzontem obowiązywania Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Kościerzyna na lata 2005 - 2015.

Plan odwołuje się do 10 celów wybranego wariantu rozwoju miasta Kościerzyna, powiązanych z kluczowymi dla rozwoju Kościerzyny obszarami:

- Wizerunkiem miasta,
- Gospodarką,
- Infrastrukturą,
- Jakością życia,
- Społecznością.

W wytyczaniu kierunków rozwoju miasta ważną rolę odgrywa spójna i jednolita **MISJA**:

M I A S T O   K O Ś C I E R Z Y N A
– CENTRUM ZIEMI KOŚCIERSKO-ZABORSKIEJ
O WALORACH UZDROWISKOWYCH.

MIASTO O DOBRZE ROZWINIĘTEJ INFRASTRUKTURZE TECHNICZNEJ
I SPOŁECZNEJ PRZYJAZNEJ DLA MIESZKAŃCÓW I TURYSTÓW,

która wyraża główny cel miasta, jego „sens życia”. Jest ona wyrazem dążeń i oczekiwań. Wypracowana na etapie tworzenia Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Kościerzyna, misja rozwoju pokazuje przyszły obraz Miasta Kościerzyna.

Misja wyraźnie określa charakter miasta i wskazuje jego atuty. Z misji bezpośrednio wynikają obszary, które wzajemnie się uzupełniają i powinny być rozwijane.

4. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM PLANEM

4.1 Raport o stanie Miasta Kościerzyny

Miasto Kościerzyna położone jest w województwie pomorskim, w krainie geograficznie zróżnicowanej pod względem krajobrazowym, zwanej Szwajcarią Kaszubską. Ten zróżnicowany krajobraz został ukształtowany przez lodowiec skandynawski, który nawarstwił wzgórza morenowe, wyłobił długie rynny jezior, pozostawił płaskie pola sandrowe i ukształtował doliny kaszubskich rzek. Jest to kraina nie tylko licznych i pięknych jezior o suchych, piaszczystych brzegach, rzek oraz malowniczych, relatywnie wysokich wzniesień. Teren ten zaliczany jest do krajobrazowo najpiękniejszych rejonów Polski.

Licząca już ponad 600 lat Kościerzyna należy do starych osad słowiańskich; była znana już w XIII wieku jako posiadłość książąt pomorskich. Swą najdawniejszą nazwę „Costerina” i pierwszą wzmiankę o niej miasto zawdzięcza księciu Mściwojowi II, który dokumentem z 1284 roku nadał osadę wraz z okoliczną ziemią zwaną Pirsna swej krewniaczce, księżnej Gertrudzie, która później sprzedała ziemię te krzyżakom. W roku 1346 miała miejsce krzyżacka lokacja wsi Kościerzyny na prawie chełmińskim, a w roku 1398 - odrębna lokacja Kościerzyny jako miasta. Po wojnie trzynastoletniej (1454-1466), na mocy pokoju toruńskiego w 1466 r., Kościerzyna stała się siedzibą polskich starostów.

W połowie XV w. miasto liczyło 300 mieszkańców. Zajmowali się oni głównie rolnictwem, ale również rzemiosłem, warzeniem piwa itp. W XVII w. zaczęła się osiedlać w mieście okoliczna szlachta, wkrótce wysuwając się na czoło lokalnej społeczności i piastując stanowiska radnych i burmistrzów. W czasach polskich Kościerzynę czterokrotnie nawiedzały pożary, spustoszenie czyniły przemarsze wojsk, padła też ofiarą "morowego powietrza".

To tu koncentrowało się życie społeczno – kulturalne. Na terenie miasta i w okolicach Kościerzyny działali i tworzyli m.in. dr Aleksander Majkowski, Izidor Gulgowski czy Franciszek Sędzicki. Do dziś Kościerzyna zachowała swe kulturotwórcze znaczenie i charakter. Jest jednym z ważniejszych centrów gospodarczych, kulturalnych i turystycznych na Kaszubach. Obecnie Kościerzyna to prężnie rozwijający się ośrodek gospodarczy liczący ponad 23 tys. mieszkańców. Rozwija się tutaj także jednorodzinne budownictwo mieszkaniowe, szkolnictwo i

turystyka, a samo miasto dzięki znacznym inwestycjom, w tym finansowanym ze środków Unii Europejskiej, zmienia swoje oblicze.

4.1.1 Miasto w statystyce

Tabela 1 Przekrój statystyczny miasta

<i>Stan ludności ogółem (osoby) (wg liczby faktycznie zamieszkałych)</i>	23 164
– w tym mężczyźni	11 250
<i>Urodzenia żywe (osoby)</i>	311
<i>Zgony ogółem (osoby)</i>	162
– w tym kobiet	70
<i>Ludność w wieku przedprodukcyjnym (osoby)</i>	5 051
<i>Ludność w wieku produkcyjnym (osoby)</i>	14 661
<i>Ludność w wieku poprodukcyjnym (osoby)</i>	3 426
<i>Zarejestrowani bezrobotni (osoby)</i>	1 365
– w tym kobiety	712
<i>Obszar miasta (ha)</i>	1 586
<i>Drogi lokalne gminne (km)</i>	72,4
<i>Dochód budżetu gminy ogółem (zł)</i>	72 975 354
<i>Wydatki budżetu gminy ogółem (zł)</i>	74 964 684

Zródło: www.stat.gov.pl, Bank Danych Lokalnych (wg stanu na koniec 2010r.)

4.1.2 Grunty

Obszar miasta liczy 1586 ha. Udział gruntów rolnych stanowi 51,13% całkowitej powierzchni miasta. Zabudowania oraz powierzchnie zurbanizowane zajmują wspólnie 36,12%, w okresie ostatnich lat zwiększył się ich udział kosztem gruntów rolnych.

Postępująca urbanizacja terenów miasta Kościerzyny wymaga stałych nakładów na rozwój niezbędnej infrastruktury: dróg, rurociągów, wodociągów, sieci elektrycznej itp.

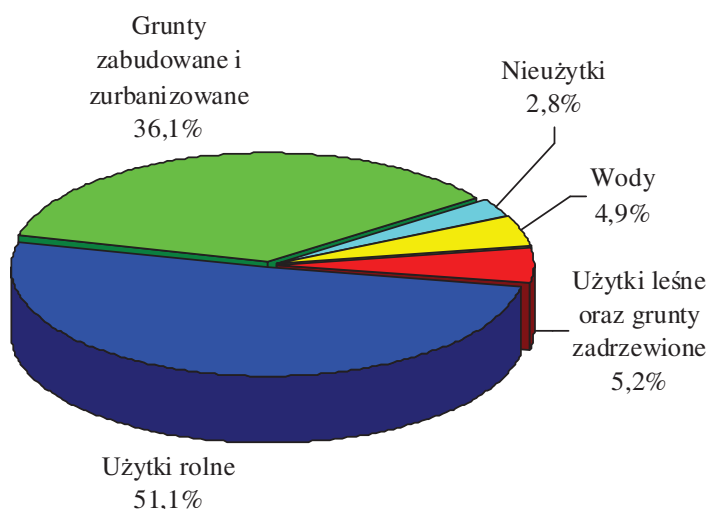
Tabela 2 Rodzaje gruntów na terenie miasta Kościerzyna

Rodzaje gruntów		Powierzchnia (ha)	Struktura %
<i>Użytki rolne</i>		811	51,13
w tym	Grunty orne	658	41,49

Rodzaje gruntów		Powierzchnia (ha)	Struktura %
	Sady	11	0,69
	Łąki trwałe	49	3,09
	Pastwiska trwałe	66	4,16
	Grunty rolne zabudowane	24	1,51
	Grunty pod rowami melioracyjnymi	3	0,18
Użytki leśne oraz grunty zadrzewione		82	5,17
w tym	Lasy i grunty leśne	80	5,04
	Grunty zadrzewione i zakrzewione	1	0,06
Grunty zabudowane i zurbanizowane		573	36,12
	Tereny mieszkaniowe	196	12,35
	Tereny przemysłowe	30	1,89
	Inne tereny zabudowane	104	6,55
	Zurbanizowane tereny niezabudowane	30	1,89
	Tereny rekreacyjno – wypoczynkowe	37	2,33
	Tereny komunikacyjne	176	11,09
	w tym		
	Drogi	128	8,07
	Koleje	46	2,9
Nieuzytki		44	2,77
Wody		77	4,85
	Stojące	14	0,88
	Płynące	63	3,97
Razem:		1586	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta w Kościerzynie (stan na 31.12.2011 r.)

Wykres 1 Rodzaje gruntów w mieście Kościerzyna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Kościerzynie

Grunty z terenu miasta można również sklasyfikować w ujęciu praw własności. Ponad połowę w tej klasyfikacji stanowią grunty osób fizycznych (60,21%).

Tabela 3 Struktura własności gruntów na terenie miasta Kościerzyna

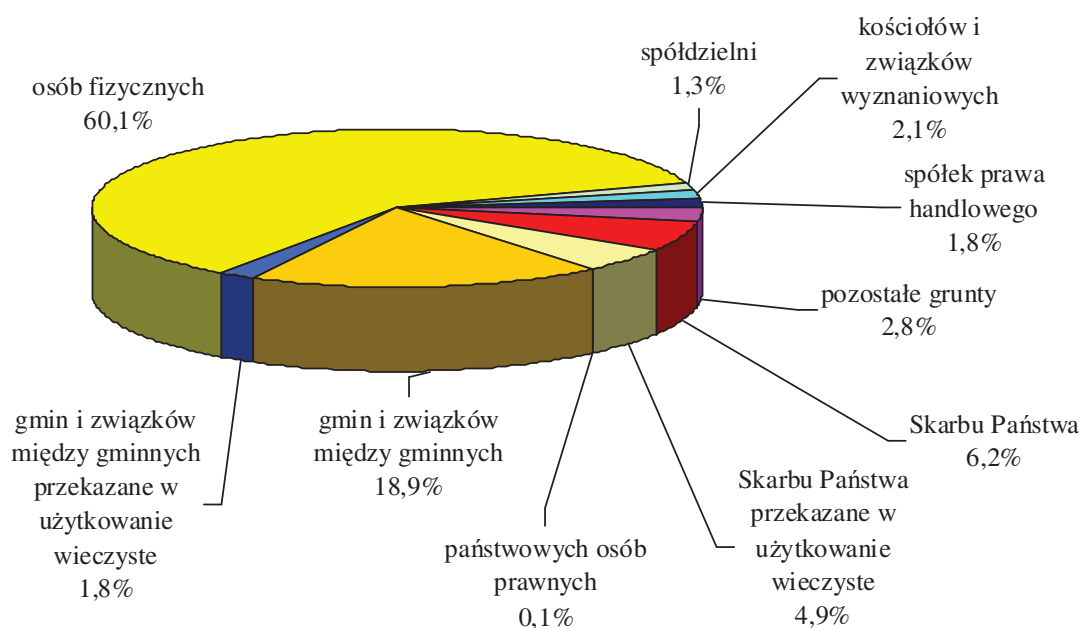
Wyszczególnienie	Powierzchnia (ha)	Struktura %
1. Grunty Skarbu Państwa	99	6,24
1.1 Grunty Państwowego Gospodarstwa Leśnego	58	3,65
1.2 Grunty w trwałym zarządzie jednostek organizacyjnych z wyłączeniem gruntów PGL	30	1,89
1.3 Pozostałe grunty skarbu państwa	10	0,63
2. Grunty Skarbu Państwa przekazane w użytkowanie wieczyste	78	4,91
3. Grunty państwowych osób prawnych	1	0,06
4. Grunty gmin i związków międzygminnych	300	18,91
4.1 Grunty wchodzące w skład gminnego zasobu nieruchomości	277	17,46
4.2 Grunty przekazane w trwały zarząd gminnym jednostkom organizacyjnym	8	0,50
4.3 Pozostałe grunty gmin i związków międzygminnych	15	0,94
5. Grunty gmin i związków międzygminnych przekazane w użytkowanie wieczyste	28	1,76
6. Grunty osób fizycznych	955	60,21
6.1 Grunty osób fizycznych wchodzące w skład gospodarstw rolnych	557	35,11

Wyszczególnienie	Powierzchnia (ha)	Struktura %
6.2 Grunty osób fizycznych nie wchodzące w skład gospodarstw rolnych	398	25,09
7. Grunty spółdzielni	20	1,26
8. Grunty kościołów i związków wyznaniowych	34	2,14
9. Grunty spółek prawa handlowego	29	1,82
10. Pozostałe grunty	44	2,77
Razem:	1586	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta w Kościerzynie (stan na 31.12.2012 r.).

Wykres 2 Struktura własności gruntów w mieście Kościerzyna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Kościerzynie

4.1.3 Ludność

4.1.3.1 Analiza ludności

Według stanu na 31 grudnia 2010 r. liczba ludności miasta wynosiła 23 164 (wg liczby zameldowanych).

Tabela 4 Zmiany liczby stałych mieszkańców miasta Kościerzyna

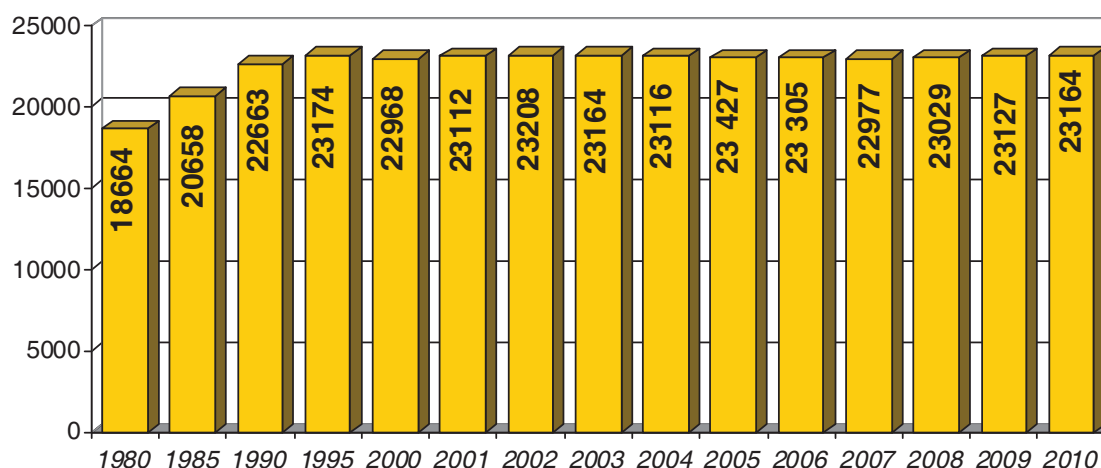
Rok	Liczba stałych mieszkańców	w tym kobiet	Gęstość zaludnienia (osób/km ²)	Kobiet na 100 mężczyzn
1980	18 664	9872	1 166	112
1985	20 658	10 789	1 291	109

Rok	Liczba stałych mieszkańców	w tym kobiet	Gęstość zaludnienia (osób/km ²)	Kobiet na 100 mężczyzn
1990	22 663	11 749	1 416	108
1995	23 174	11 900	1 464	106
1996	23 278	11 964	1 470	106
1997	23 393	12 046	1 478	106
1998	23 501	12 063	1 485	105
1999	23 621 *	12 155	1 492	106
2000	22 968 *	12 353	1 498	109
2001	23 112	12 246	1 507	105
2002	23 208	11 903	1 451	105
2003	23 164	11 928	1 461	105
2004	23 116	11 894	1 451	105
2005	23 015	12 008	1 480	105
2006	22 992	12 225	1 469	110
2007	22 977	12 023	1 468	106
2008	23 029	11 873	1 452	106
2009	23 127	11 910	1 458	106
2010	23 164	11 892	1 461	106

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego i Urzędu Miasta w Kościerzynie (dla lat od 1980 do 1999) oraz www.stat.gov.pl, Bank Danych Lokalnych (dla lat 2000-2010); stałe zameldowania, stan na 31 grudnia danego roku

* Dane pochodzące z Urzędu Miasta Kościerzyny charakteryzują się odmiennością od danych z GUS i nie mogą być wprost porównywane.

Wykres 3 Zmiana liczby stałych mieszkańców w latach 1980-2010

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego i Urzędu Miasta w Kościerzynie

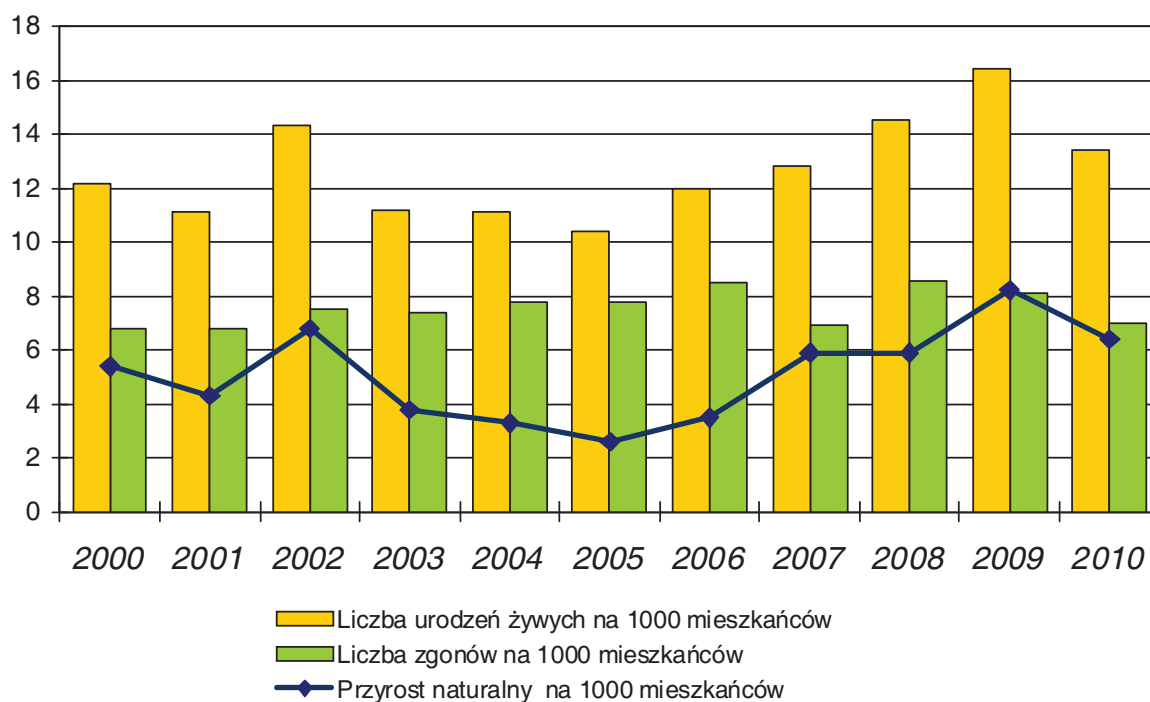
W ostatnich latach obserwuje się duży wzrost wskaźnika przyrostu naturalnego (tabela poniżej) W przeliczeniu na 1000 mieszkańców osiągnął on na koniec 2010 r. poziom 6,4 osób (choć spadł w porównaniu z rokiem 2009).

Tabela 5 Zmiany naturalne ludności Kościerzyny

Lata	Urodzenia żywe	Zgony ogółem	Bilans	Liczba urodzeń żywych na 1000 mieszkańców	Liczba zgonów na 1000 mieszkańców	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców
2001	265	163	102	11,1	6,8	4,3
2002	332	173	159	14,3	7,5	6,8
2003	261	172	89	11,2	7,4	3,8
2004	257	182	75	11,1	7,8	3,3
2005	245	184	61	10,4	7,8	2,6
2006	281	199	82	12	8,5	3,5
2007	311	204	107	12,8	6,9	5,9
2008	333	198	135	14,5	8,6	5,9
2009	377	187	190	16,4	8,1	8,2
2010	311	162	149	13,4	7	6,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta w Kościerzynie (lata 2001-2007) i www.stat.gov.pl, Bank Danych Lokalnych (lata 2007-2010)

Wykres 4 Zmiany wskaźników ludności na 1000 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta w Kościerzynie (lata 2001-2007) i www.stat.gov.pl, Bank Danych Lokalnych (lata 2007-2010)

Oprócz przyrostu naturalnego na liczbę mieszkańców Kościerzyny wpływa również saldo migracji, które jest od 2002 r. ujemne. Tak więc liczba mieszkańców cały czas waha się w okolicach 23 tys. osób.

Należy podjąć działania, które spowodują zerowe lub dodatnie saldo migracji, gdyż o ile przyrost naturalny mówi o sytuacji osób nowo narodzonych i ludziach starszych (zgony), to migracja odnosi się przede wszystkim do osób w wieku produkcyjnym mobilnym oraz ich rodzin. Osoby w wieku produkcyjnym mobilnym mają największe znaczenie dla gospodarki lokalnej.

4.1.3.2 Struktura wiekowa

Struktura wiekowa Kościerzaków wskazuje, iż 63,3% mieszkańców to osoby w wieku produkcyjnym. Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 58 osób w wieku nieprodukcyjnym.

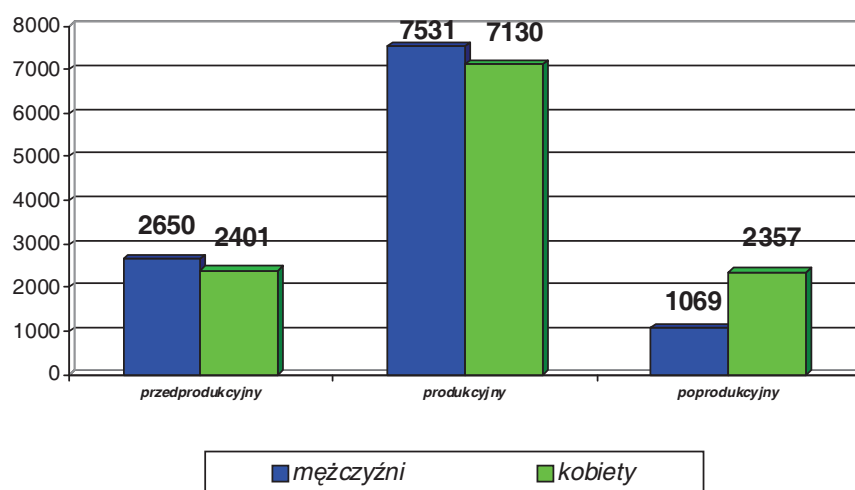
Tabela 6 Ludność Kościerzyny według wieku i płci (stan na: 31.XII.2010 r.)

	Ogółem		w tym kobiet w danej kategorii		udział kobiet w danej kategorii (%)	
	2007 *	2010	2007 *	2010	2007 *	2010
Razem	23 280	23164	12 023	11892	51,6	51,3
0-2 lat	660	1001	331	442	50,1	44,2
3-6	924	1113	462	546	50	49,1
7-14	2 210	2 146	1 050	1 033	47,51	48,1
15-17	997	791	469	380	47,04	48
18-19	676	637	358	291	52,96	45,7
20-29	4 247	3 855	2 123	1 884	49,99	48,9
30-39	3 544	3 430	1 783	1742	50,31	50,8
40-49	3 073	2 807	1 589	1 445	51,71	51,5
50-59	3 348	3 271	1 738	1 768	51,91	54,1
60 i więcej lat	3 601	4 087	2 120	2 357	51,87	57,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta w Kościerzynie (2007 r.) i www.stat.gov.pl, Bank Danych Lokalnych (2010 r.)

* Dane pochodzące z Urzędu Miasta Kościerzyny charakteryzują się odmiennością od danych z GUS i nie mogą być wprost porównywane.

Wykres 5 Ludność Kościerzyny w 2010 r. według grup wiekowych i płci

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych www.stat.gov.pl, Bank Danych Lokalnych (stan na: 31.XII.2010 r.)

Objaśnienie:

- wiek przedprodukcyjny: 0 - 17 lat;
- wiek produkcyjny: 18 - 64 lat (mężczyźni), 18 - 59 lat (kobiety);
- wiek poprodukcyjny: 65 i więcej lat (mężczyźni), 60 i więcej lat (kobiety).

4.1.4 Gospodarka

4.1.4.1 Działalność produkcyjna i usługowa

W Kościerzynie nie ma dużych zakładów przemysłowych i nie powstają większe firmy produkcyjne. Małe i średnie firmy są ukierunkowane na proste formy działalności. Generalnie liczba podmiotów w poszczególnych sekcjach PKD 2007 utrzymuje się na podobnym poziomie we wszystkich sekcjach poza handlem i naprawami, w przypadku których w 2011 r. nastąpił spadek w stosunku do 2010 r. o ponad 6%.

Na terenie miasta Kościerzyny przeważają firmy budowlane, handlowe oraz usługowe (oferujące naprawy), a także firmy z sektora przetwórstwa przemysłowego.

Tabela 7 Podmioty gospodarki narodowej (bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne) zarejestrowane w rejestrze REGON według wybranych sekcji PKD 2007

Jednostki zarejestrowane wg sekcji	2009	2010	2011
<i>Ogółem</i>	2262	2347	2306

Jednostki zarejestrowane wg sekcji	2009	2010	2011
<i>A Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo</i>	15	17	15
<i>C Przetwórstwo przemysłowe</i>	197	209	218
<i>F Budownictwo</i>	409	415	415
<i>G Handel i naprawy</i>	574	601	563
<i>I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi</i>	63	61	62
<i>H Transport, gospodarka magazynowa</i>	156	158	157
<i>K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa</i>	67	62	65
<i>L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości</i>	110	115	117
<i>M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna</i>	137	153	149

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych www.stat.gov.pl, Bank Danych Lokalnych

Według prawnej formy działalności dominuje sektor prywatny oraz firmy osób fizycznych.

Tabela 8 Podmioty gospodarki narodowej (bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne) zarejestrowane w rejestrze REGON

Jednostki zarejestrowane wg sekcji	2003r.	2004r.	2005r.	2006r.	2007r.	2008r.	2009r.	2010r.	2011r.
<i>Ogółem</i>	1 998	1 938	2 004	1 996	2085	2204	2262	2347	2306
<i>Sektor publiczny</i>	84	96	116	117	121	99	99	98	97
<i>Sektor prywatny</i>	1 914	1 842	1 888	1 879	1964	2105	2163	2249	2209
<i>Spółki handlowe/ w tym z udziałem kapitału zagranicznego</i>	96/11	95/11	92/11	95/12	91/11	93/10	98/11	106/13	103/12
<i>Spółki cywilne</i>	91	89	93	93	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.
<i>Osoby fizyczne</i>	1 636	1 551	1 579	1 563	1643	1750	1800	1867	1828
<i>Spółdzielnie</i>	14	15	14	14	14	13	13	13	12
<i>Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne</i>	33	37	39	42	38	42	43	44	49

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych www.stat.gov.pl, Bank Danych Lokalnych

4.1.4.2 Zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej

Sytuacja małych firm charakteryzuje się dużą liczbą rejestrowanych i likwidowanych działalności gospodarczych. W przeciągu ostatnich 11 lat zarejestrowano 2784 podmiotów gospodarczych, wykreślając jednocześnie 2581, co daje saldo +203 podmioty.

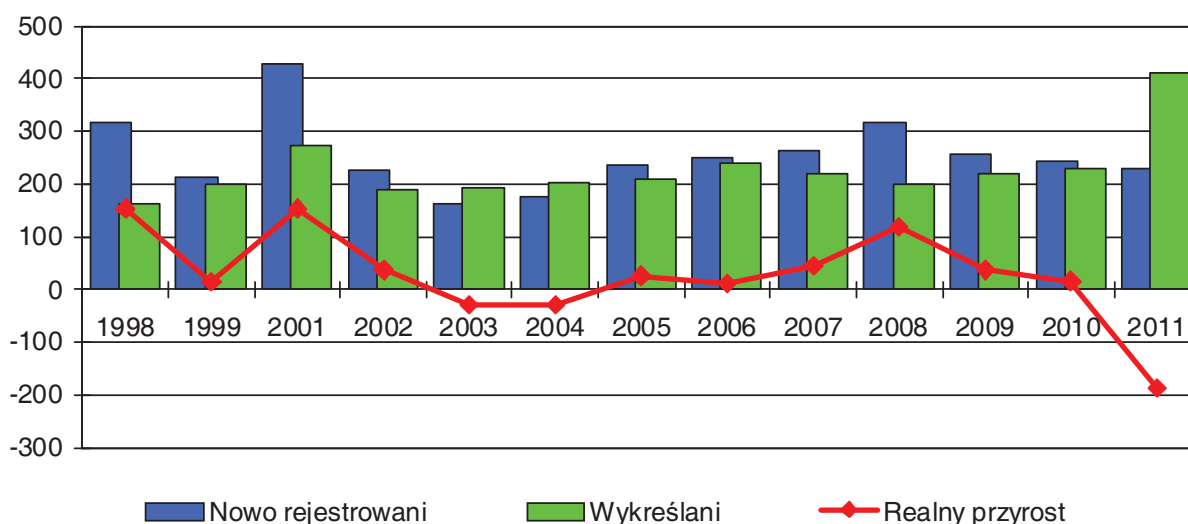
Zwraca uwagę duży spadek zarejestrowanych podmiotów w 2011 r. Jest to związane z migracją danych z ewidencji gminnych do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, co wiązało się z „czyszczeniem” rejestru miejskiego.

Tabela 9 Zmiany w miejskim rejestrze podmiotów

Liczba przedsiębiorców (osób fizycznych)	2001r.	2002r.	2003r.	2004r.	2005r.	2006r.	2007r.	2008r.	2009r.	2010r.	2011r.
<i>Nowo rejestrowani</i>	428	225	161	175	235	250	264	317	256	244	229
<i>Wykreślani</i>	274	188	191	204	209	240	219	199	219	228	410
<i>Zarejestrowanych</i>	2 262	2 299	2 004	1 975	2 266	2 276	2 321	2439	2476	2492	2311

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta

Wykres 6 Zmiany w rejestrze podmiotów gospodarczych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta

Utrzymujące się od 2005 r. niewielkie dodanie saldo między rejestrowaną liczbą osób fizycznych rozpoczynających działalność gospodarczą, a wykreślanych z rejestru wskazuje na konieczność podjęcia działań wzmacniających potencjał i rozwój przedsiębiorczości na terenie miasta.

4.1.5 Zatrudnienie i bezrobocie

4.1.5.1 Zatrudnienie

Z całkowitej liczby mieszkańców miasta Kościerzyna, liczącej 23 164 osób na koniec grudnia 2010 r. pracowało 6482 osoby.

Tabela 10 Zatrudnienie ludności

2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
5523	5349	5650	5704	5591	5787	6003	6480	6345	6482

bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych www.stat.gov.pl, Bank Danych Lokalnych

W ciągu ww. 10 lat zaobserwować można ogólny wzrost liczby osób pracujących z pewnymi wahaniami między poszczególnymi latami. Przy względnie stałej liczbie mieszkańców miasta pokazują to, że sytuacja na rynku pracy systematycznie poprawiała się – w ciągu 10 lat przybyło 959 pracujących.

4.1.5.2 Bezrobocie

W 2008 roku liczba osób poszukujących pracy zmalała, jednak kolejne lata przyniosły wzrost liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy.

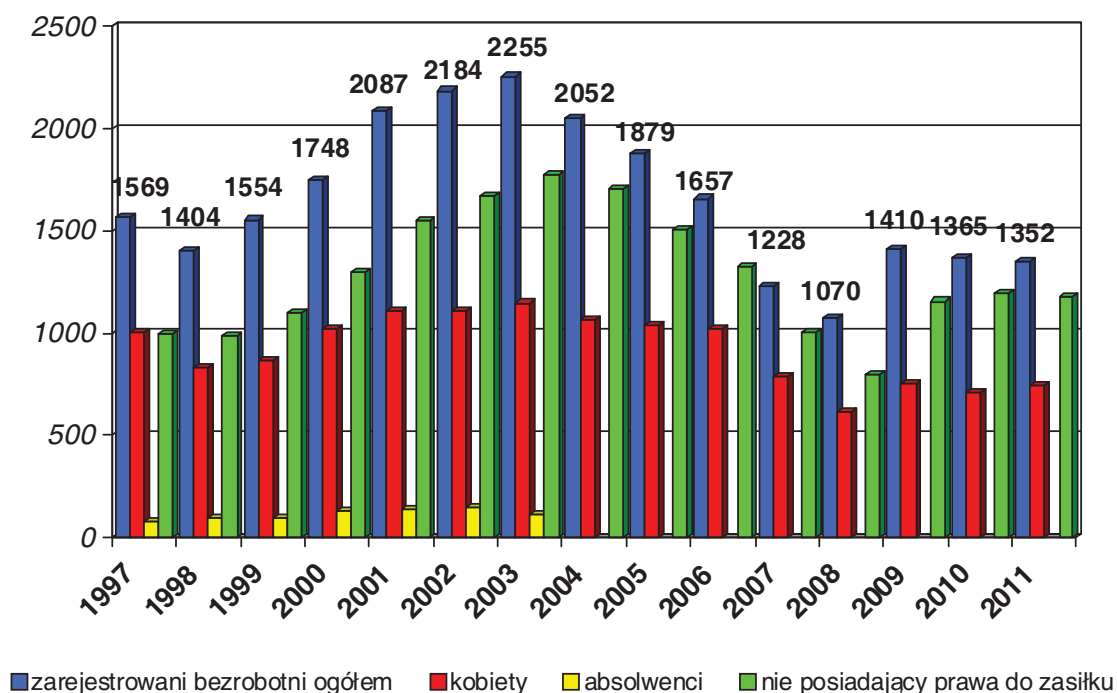
Tabela 11 Bezrobotni w mieście (stan na koniec danego roku)

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010	2011
Zarejestrowani bezrobotni, w tym:	1 228	1 070	1 410	1 365	1 352
– kobiety	792	617	750	712	742
– nie posiadający prawa do zasiłku	1 004	799	1 156	1 194	1 177

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kościerzynie

Wykres 7 Bezrobotni w mieście w latach 1997 – 2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kościerzynie

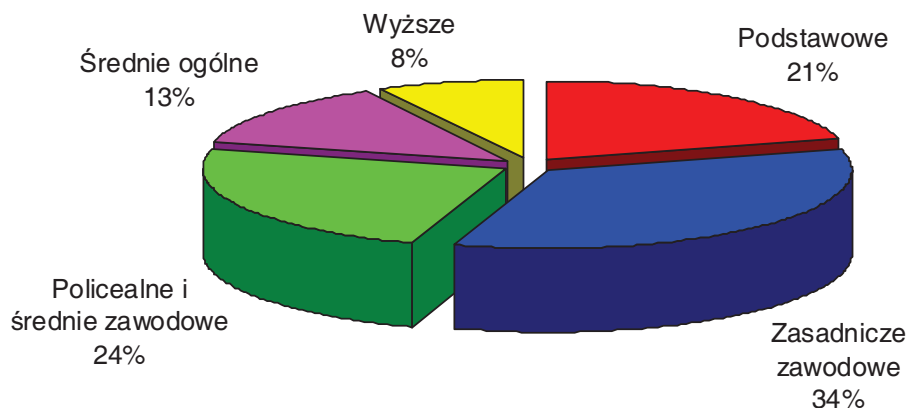
Liczba osób poszukujących pracy zmienia się w zależności od posiadanego przez nie wykształcenia. Wzrost liczby osób poszukujących pracy z wykształceniem policealnymi i średnim zawodowym oraz wyższym oznacza, że maleje rola wykształcenia jako gwarancji uzyskania pracy. Na koniec roku 2011 tak, jak i w poprzednich latach, największy odsetek bezrobotnych był wśród osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym i wynosił 34 %.

Tabela 12 Zmiany struktury bezrobotnych w zależności od poziomu wykształcenia

Poziom wykształcenia	Stan na koniec roku									
	2007		2008		2009		2010		2011	
	ilość	%	ilość	%	ilość	%	ilość	%	ilość	%
<i>Podstawowe i gimnazjalne</i>	288	23	243	23	333	24	310	23	281	21
<i>Zasadnicze zawodowe</i>	415	34	362	34	463	33	458	33	463	34
<i>Policealne i średnie zawodowe</i>	333	27	288	27	347	24	331	24	322	24
<i>Średnie ogólne</i>	121	10	107	10	180	13	172	13	180	13
<i>Wyższe</i>	71	6	70	6	87	6	94	7	106	8
Ogółem	1228	100	1070	100	1410	100	1365	100	1352	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kościerzynie

Wykres 8 Struktura bezrobocia w zależności od wykształcenia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kościerzynie

W latach 2007-2010 można zaobserwować zjawiska pozytywne – znaczny spadek liczby osób poszukujących pracy przez okres powyżej 24 miesięcy. Mimo pewnego wzrostu odsetka dla tej kategorii w 2011 r. dalej utrzymuje się on na radykalnie mniejszym poziomie niż był w latach przeszłych. Niepokoić może duży wzrost odsetka w kategorii od 12 do 24 miesięcy w latach 2008-2011. Niemniej zmniejszenie się odsetka osób pozostających najdłużej bez pracy jest w oczywisty sposób bardzo korzystne.

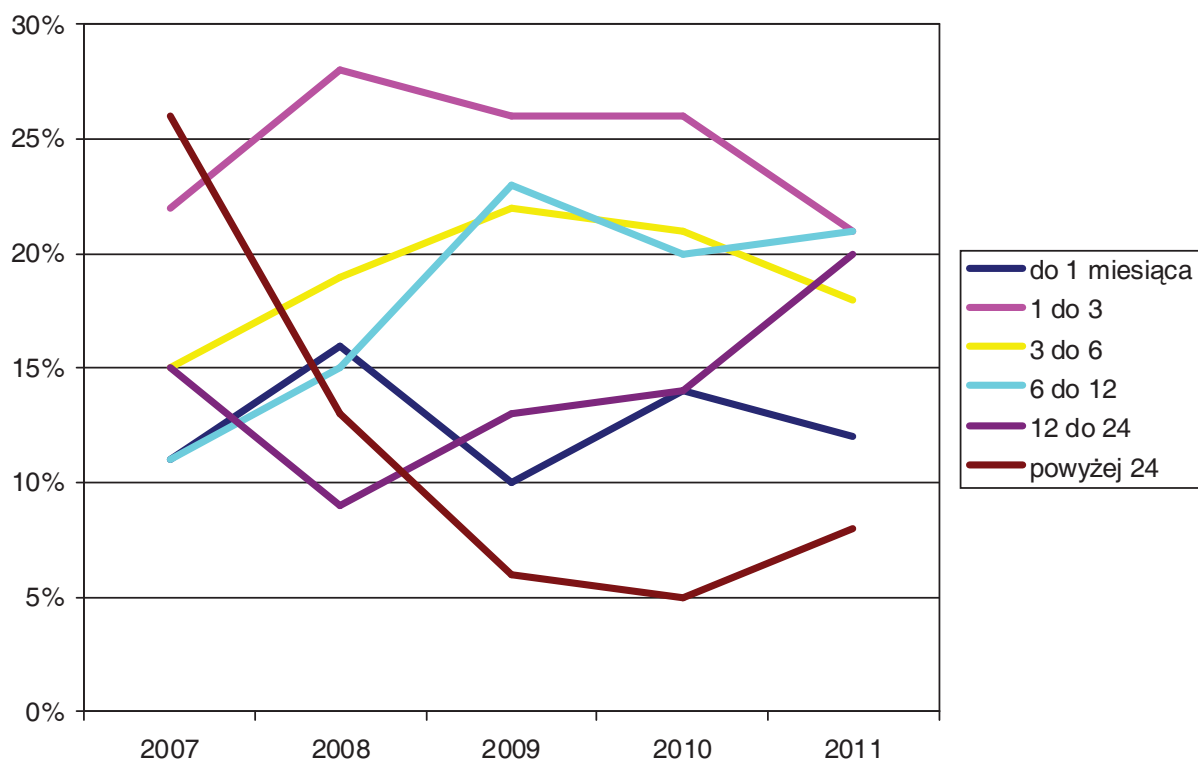
Tabela 13 Zmiany długości okresu pozostawania bez pracy

Okres	Stan na koniec roku									
	2007		2008		2009		2010		2011	
	ilość	%	ilość	%	ilość	%	ilość	%	ilość	%
<i>do 1 miesiąca</i>	132	11	169	16	136	10	190	14	167	12
<i>1 do 3</i>	271	22	302	28	365	26	349	26	281	21
<i>3 do 6</i>	181	15	204	19	315	22	283	21	242	18
<i>6 do 12</i>	141	11	154	15	326	23	273	20	278	21
<i>12 do 24</i>	186	15	99	9	190	13	196	14	274	20
<i>powyżej 24</i>	317	26	142	13	78	6	74	5	110	8

Okres	Stan na koniec roku									
	2007		2008		2009		2010		2011	
	ilość	%	ilość	%	ilość	%	ilość	%	ilość	%
Ogółem	1228	100	1070	100	1410	100	1365	100	1352	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kościerzynie

Wykres 9 Zmiany długości okresu pozostawania bez pracy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kościerzynie

Niepokojącym zjawiskiem jest to, że na koniec 2011 roku największą grupę bezrobotnych stanowili ludzie młodzi w wieku produkcyjnym mobilnym od 18 do 34 lat – 761 osób (56% ogółu osób poszukujących pracy). Wskazuje to na konieczność podejmowania stałych działań na rzecz zwiększenia szans podjęcia pracy (działalność gospodarcza lub zatrudnienie) przez osoby z tej grupy wiekowej – są to osoby posiadające duże potrzeby związane z etapem życia (mieszkanie, rozwój rodziny itp.)

Tabela 14 Zmiany liczby bezrobotnych wg wieku

Wiek	Stan na koniec roku									
	2007		2008		2009		2010		2011	
	Ilość	%	Ilość	%	Ilość	%	Ilość	%	ilość	%
<i>od 15 do 17 lat</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>od 18 do 24 lat</i>	311	25	299	28	403	29	415	30	372	27
<i>od 25 do 34 lat</i>	284	23	288	27	406	29	375	28	389	29
<i>od 35 do 44 lat</i>	251	21	207	19	245	17	237	17	252	19
<i>od 45 do 54 lat</i>	280	23	216	20	272	19	240	18	223	16
<i>od 55 do 59 lat</i>	86	7	49	5	72	5	83	6	92	7
<i>60 lat i więcej</i>	16	1	11	1	12	1	15	1	24	2
Ogółem	1228	100	1070	100	1410	100	1365	100	1352	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kościerzynie

4.1.6 Infrastruktur techniczna

4.1.6.1 Transport i komunikacja

Miasto Kościerzyna leży na przecięciu ważnych dla regionu arterii komunikacyjnych: drogi krajowej nr 20 (przebieg w linii ulic: Drogowców, ul. Wojska Polskiego i ul. T. Kościuszki) oraz dróg wojewódzkich: nr 214 (przebieg w linii ul. Kartuskiej) i nr 221 (ul. Przemysłowa). Układ głównych dróg spowodował, że miasto rozwinęło się wzdłuż głównych szlaków transportowych. W rezultacie komunikacja wewnątrzmijska oraz przejazdy tranzytowe odbywają się po tych samych ulicach, tj.: Kościuszki, Wojska Polskiego, Drogowców i Marii Skłodowskiej-Curie.

Tabela 15 Szkielet układu drogowego miasta

Lp.	Rodzaj drogi	Długość ogółem (w km)	W tym utwardzone (w km)
1.	drogi krajowe: – 20 (Starogard Szczeciński – Gdynia)	4,400	4,400 o nawierzchni twardej ulepszonej
2.	drogi wojewódzkie: – nr 214 (Łeba - Warlubie) – nr 221 (Kościerzyna - Gdańsk)	4,410 2,150	– 4,410 o nawierzchni twardej ulepszonej – 2,150 o nawierzchni twardej ulepszonej

Lp.	Rodzaj drogi	Długość ogółem (w km)	W tym utwardzone (w km)
3.	drogi powiatowe:		– 1,852 o nawierzchni twardej ulepszonej
	– nr 1931G (Kościerzyna - Sulęczyno)	1,852	
	– nr 2403G (Kościerzyna - Wdzydze)	0,546	– 0,546 o nawierzchni twardej ulepszonej
4.	drogi gminne:	72,403	– 41,210 o nawierzchni twardej ulepszonej – 17,621 o nawierzchni twardej nie ulepszonej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie materiałów Urzędu Miasta w Kościerzynie.

Podstawowy układ uliczny stanowią:

- ulice główne: Kościuszki, Wojska Polskiego, Drogowców, Kartuska,
- ulice zbiorcze: Przemysłowa, Marii Skłodowskiej-Curie, Wybickiego, Klasztorna,
- ulice lokalne i osiedlowe.

Ogólna długość dróg miejskich podana jest w tablicy powyżej.

Budowa nowych dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą i przebudowa istniejących jezdni i chodników przyczyniły się do zwiększenia bezpieczeństwa drogowego w Kościerzynie (np. dzięki zakończonemu w grudniu 2010 r. projektowi „Uspokojenie ruchu poprzez modernizację ul. Józefa Wybickiego, Zgromadzenia Księża Zmartwychwstańców, Marii Skłodowskiej-Curie w Kościerzynie”). Kontynuując działania na rzecz poprawy infrastruktury drogowej, Miasto nadal zamierza realizować kolejne zadania w zakresie modernizacji i rozbudowy dróg, jak np. projekt „Regionalny węzeł komunikacyjny Kościerzyna Północ – połączenie drogi krajowej nr 20 z drogą wojewódzką nr 214”.

Dla rozładowania trudnej sytuacji transportowo-komunikacyjnej planowana Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, o/Gdańsk planuje budowę obwodnicy miasta. Obecnie trwają prace nad projektem budowlanym tej drogi.

Realizacja obwodnicy Kościerzyny wpłynie na:

- zmniejszenie uciążliwości ruchu drogowego, dzięki poprowadzeniu go w oddaleniu od zwartych terenów zabudowy miasta,

- zmniejszenie zużycia paliw, dzięki większemu poziomowi swobody ruchu oraz związanemu z tym zmniejszeniu wydatków oraz ograniczeniu emisji spalin do środowiska,
- poprawę komfortu podróży i skróceniu czasu jej trwania,
- wzrost zainteresowania podmiotów gospodarczych inwestowaniem w obiekty koncentrujące się wzdłuż dróg bezpośrednio połączonych z węzłami drogowymi,
- poprawę bezpieczeństwa.

Budowa obwodnicy Kościerzyny, pomimo zniwelowania powyższych problemów, nie rozwiąże problemów komunikacyjnych wewnątrz Miasta. W celu poprawy tego elementu konieczne jest podejmowanie kolejnych działań.

4.1.6.1.1 *Komunikacja Miejska*

Komunikacja miejska w Kościerzynie swoim zasięgiem łączy wszystkie większe osiedla mieszkaniowe, dworzec PKP oraz szpital. Komunikacja odbywa się w czterech podstawowych relacjach, których trasy i liczba kursów przedstawiono poniżej.

Relacja nr 1 (13 kursów docelowych i 13 kursów powrotnych)

ul. Dworcowa (DWORZEC PKP) - ul. Szopińskiego - ul. Kartuska - ul. Heykego - ul. Szkolna - ul. Rogali - ul. Skłodowskiej - **ul. Piechowskiego (SZPITAL)**

Relacja nr 2 (2 kursy docelowe)

ul. Dworcowa (DWORZEC PKP) - ul. Dworcowa (Sp. Inwalidów „Kaszub”) - ul. Matejki - ul. W. Stwosza - ul. Przemysłowa - ul. Drogowców - ul. Wojska Polskiego - ul. Szopińskiego - ul. Kartuska - ul. Heykego, - ul. Szkolna - ul. Rogali – ul. Sikorskiego - ul. Skłodowskiej - **ul. Piechowskiego (szpital)**

Relacja nr 3 (10 kursów docelowych i 10 kursów powrotnych)

ul. Dworcowa (DWORZEC PKP) - ul. Dworcowa (Kaszub) - ul. Skarszewska - ul. Kapliczna - ul. Wojska Polskiego (PKS) - ul. 8 marca (SP) - ul. Staszica - ul. Skłodowskiej - ul. Piechowskiego (szpital)

Relacja nr 4 (3 kursy docelowe i 2 kursy powrotne)

ul. Dworcowa (DWORZEC PKP) - ul. Dworcowa (Kaszub) - ul. Skarszewska - ul. Kapliczna - ul. Wojska Polskiego (PKS) - ul. Klasztorna- ul. Chojnicka- ul. Staszica- ul. Skłodowskiej - ul. Piechowskiego (szpital)

Wprowadzenie ulg na przejazdy komunikacją miejską dla osób powyżej 65 roku spowodował zwiększenie liczby korzystających z przejazdów szczególnie na trasie do szpitala. Średniomiesięczne obłożenie linii to 11 tys. osób.

Do 23-tysięcznej Kościerzyny jako centrum społecznego, gospodarczego, kulturalnego i administracyjnego, będącego siedzibą władz miasta i powiatu, liczącego ponad 66 tysięcy mieszkańców przyjeżdżają interesanci z sąsiednich gmin oraz turyści. Dla zaspokojenia potrzeb komunikacyjnych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym w Kościerzynie funkcjonują dwa dworce – jeden komunikacji samochodowej położony w centrum miasta i drugi kolejowy oddalony od niego o ok. 1,5 km.

Uzupełnieniem komunikacji samochodowej jest, z roku na rok uszczuplana, oferta przewozów osobowych Polskich Kolei Państwowych. Pomimo, iż oferta przewozowa kolei nie jest dobra, to dla mieszkańców niektórych miejscowości jest jedyną dostępną ofertą. Główne kierunki obecnej komunikacji PKP z i do Kościerzyny to:

Kościerzyna - Podleś - Olpuch Wdzydze - Olpuch - Bąk - Wojtal - Szałamaje - Łąg Płd.- Lipowa Tucholska - Rosochatka - Zarośle - Małe Gacno- Zielonka Pomorska – Wierzchucin

Kościerzyna – Podleś – Olpuch Wdzydze – Olpuch – Bąk – Karsin – Czersk – Będźmirowice - Szlachta – Lipowa Tucholska – Rosochatka – Zarośle – Małe Gacno – Zielonka Pomorska - Wierzchucin

Kościerzyna - Skorzewo - Gołubie Kaszubskie - Krzeszna - Wieżyca - Sławki - Somonino - Kiełpino Kartuskie - Babi Dół – **Gdynia**

Kościerzyna - Garczyn - Łubiana - Lipusz - Lipuska Huta - Kalisz Kaszubski - Dziemiany Kaszubskie - Raduń - Lubnia- **Chojnice**

Zgodnie z zapisami Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Kościerzyna teren dworca PKP i osiedla przydworcowego należy do obszaru wymagającego odnowy i pobudzenia do aktywności. Możliwość taką może dać stworzenie węzła integracyjnego, który łączyłby komunikację kolejową, autobusową miejską i lokalną (PKS) wraz z utworzeniem sprawnej sieci drogowej z ciągiem ścieżek rowerowych, parkingami, postojem taxi. Synchronizacja wszystkich przewoźników poprawić mogłaby istniejącą sytuację w zakresie komfortu i czasu przejazdu oraz bezpieczeństwa.

4.1.6.2 System wodociągowy i kanalizacyjny

Jednostką odpowiedzialną za zaopatrzenie w wodę oraz odbiór i oczyszczanie ścieków na terenie miasta Kościerzyna jest spółka Gminy Miejskiej Kościerzyna (100% udziałów) pod firmą Miejskie Przedsiębiorstwo Infrastruktury „KOS-EKO” Spółka z o.o. w Kościerzynie. Przedsiębiorstwo jest właścicielem całego systemu wodno-kanalizacyjnego i działa na terenie administracyjnym Gminy Miejskiej Kościerzyna, użytkując:

- ujęcia wody podziemnej i stację uzdatniania wody dla potrzeb mieszkańców,
- sieć wodociągową,
- oczyszczalnię ścieków mechaniczno-biologiczną z tzw. podwyższonym usuwaniem biogenów w technologii A2/O,
- kanały ściekowe, sanitarne, grawitacyjne i tłoczne,
- osiedlowe przepompownie ścieków sanitarnych.

4.1.6.2.1 *Zaopatrzenie w wodę*

Stacja wodociągowa zaopatrująca miasto w wodę zlokalizowana jest w północno-wschodniej jego części, na terenie ujęcia wody przy ul. Jeziornej. Składa się ona ze stacji uzdatniania wody, zbiorników retencyjnych oraz pompowni II stopnia. Na terenie stacji uzdatniania wody znajduje się 6 studni głębinowych. Woda z poszczególnych studni jest napowietrzana i poddawana filtracji, w celu zapewnienia odpowiedniej jakości (usunięcie z wód podziemnych żelaza i

manganu). Wydajność stacji wodociągowej zapewnia odbiorcom na terenie miasta odpowiednią ilość wody.

System sieci wodociągowej w Kościerzynie w większości jest zbudowany z rur żeliwnych oraz polietylenowych (PE) – całkowita długość sieci wynosi 69,3 km i zapewnia dobrej jakości wodę dla 99% mieszkańców miasta. W ramach Kościerskiego Programu Uporządkowania i Modernizacji Gospodarki Wodno-Ściekowej, Miejskie Przedsiębiorstwo Infrastruktury „KOS-EKO” Spółka z o.o. w Kościerzynie systematycznie przeprowadza (inwestycje własne) wymianę i remont zdekapitalizowanych oraz wykonanych z materiałów nieekologicznych odcinków wodociągów (np. rury azbestocementowe). Stan techniczny systemu jest dobry, woda spełnia wymagane warunki fizyko-chemiczne i sanitarne.

Tabela 16 Zaopatrzenie ludności w wodę do picia

Nazwa ujęcia wód podziemnych	Miejscowość obsługiwana przez sieć wodociągową	Liczba mieszkańców korzystających z wodociągu	Udział mieszkańców korzystających z wodociągu [%]	Długość sieci wodociągowej [km]	Ilość pobieranej wody [m ³ /d]
Stacja Uzdatniania Wody Kościerzyna	Kościerzyna	22 891	99	69,3	2 618

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych: Miejskie Przedsiębiorstwo Infrastruktury „KOS-EKO” Spółka z o.o. w Kościerzynie

4.1.6.2.2 Oczyszczanie ścieków

Ścieki z terenu miasta spływają do miejskiej oczyszczalni ścieków, zlokalizowanej w południowej części miasta przy ulicy Markubowo. Oczyszczalnia odprowadza ścieki oczyszczone do rzeki Bibrowy, której wody odprowadzają je dalej do jeziora Wierzysko i rzeki Wierzycy.

Tabela 17 Parametry oczyszczalni ścieków

Typ oczyszczalni	Średnia przepustowość	Ilość mieszkańców równoważnych
oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna w technologii A2/O	3 600 m ³ /d	26 500

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych: Miejskie Przedsiębiorstwo Infrastruktury „KOS-EKO” Spółka z o.o. w Kościerzynie

We wrześniu 2007r. zakończona została inwestycja pn. „Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków wraz z rozbudową kanalizacji sanitarnej w Kościerzynie” współfinansowana ze

środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego. Powstała w jej wyniku oczyszczalnia ścieków składa się z:

- dwóch w pełni niezależnych ciągów technologicznych
- technologii A2/O z podwyższonym usuwaniem biogenów
- możliwości retencji i uśredniania ścieków
- filtracji końcowej ścieków oczyszczonych
- pełnej automatyzacji i opomiarowania
- wysokoefektywnego węzła zagospodarowania osadów - kompostowni.

Przepustowość zmodernizowanej oczyszczalni ścieków wynosi 3.600 m³, a maksymalna dla okresu pogody opadowej 12.000 m³. Ciąg oczyszczania ścieków charakteryzuje się rozwiązaniami zapewniającymi podwyższone bezpieczeństwo procesu: III stopniem oczyszczania – filtrami końcowymi, pełną retencję i uśrednieniem ścieków na wejściu, zdublowaniem wszystkich najważniejszych urządzeń technologicznych, zastosowaniem ścieków oczyszczonych jako wód technologicznych w procesie oczyszczania. Oczyszczalnia posiada własną gospodarkę osadami, na którą składa się kompostownia używająca jako substratu słomy, zrębek drzewnych oraz osadów ściekowych i innych odpadów biodegradowalnych. Jednak eksploatacja kompostowni i wykorzystywania w gospodarce jej produktu uwarunkowana jest dalszą modernizacją i rozbudową systemu dezodoryzacji. Powyższe rozwiązanie zagwarantowałyby najwyższe standardy w zakresie oczyszczania ścieków i zagospodarowywania odpadów. Równolegle na oczyszczalni funkcjonuje druga linia technologiczna higienizacji osadu wapnem palonym.

Oczyszczalnia ścieków w Kościerzynie obecnie dzięki nowoczesnej stacji zlewnej oraz uśrednieniu ścieków dopływających, jest w stanie przyjmować trudne ścieki ze zbiorników bezodpływowych z terenu powiatu kościerskiego.

4.1.6.2.3 *Kanalizacja*

Długość sieci kanalizacji rozdzielczej zbierającej ścieki sanitarne z terenu miasta z 17 lokalnymi przepompowniami wynosi 77,9 km, z czego 17,4 km kanalizacji, 8 km wodociągu technologicznego wraz z 10 przepompowniami zostało wykonane w latach 2005 – 2007 w ramach projektu dofinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach

Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego pt. „Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków wraz z rozbudową kanalizacji sanitarnej w Kościerzynie”.

Obecnie sieć w większości jest zbudowana z nowej generacji rur kamionkowych – odpornych na ścieranie, uszkodzenia mechaniczne i o podwyższonej odporności chemicznej.

Tabela 18 Charakterystyka sieci kanalizacyjnej w Kościerzynie (stan na koniec I kw. 2012 r.)

<i>Długość sieci kanalizacyjnej:</i>	77,9 km
<i>Długość przyłączy prowadzących do budynków:</i>	19,2 km
<i>Ilość przyłączy prowadzących do budynków:</i>	2 435 sztuk
<i>Liczba podłączonych gospodarstw domowych:</i>	2 202 sztuk

Źródło: Miejskie Przedsiębiorstwo Infrastruktury „KOS-EKO” Spółka z o.o. w Kościerzynie

W ramach projektu: „Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków wraz z rozbudową kanalizacji sanitarnej w Kościerzynie” wybudowano sieć kanalizacyjną na obszarach:

- Kościerzyna Wschód,
- Kościerzyna Zachód,
- Kościerzyna Wierzysko,
- Kościerzyna, Plebanka,
- Kościerzyna, ul. Leśna,
- Kościerzyna, ul. Kartuska i Słoneczna.

Tabela 19 Poziom skanalizowania ludności

Nazwa oczyszczalni ścieków	Miejscowości obsługiwane przez sieć kanalizacyjną	Liczba mieszkańców korzystających z kanalizacji	Udział mieszkańców korzystających z kanalizacji [%]	Długość sieci kanalizacyjnej [km]	Ilość ścieków [m ³ /d]
Komunalna oczyszczalnia ścieków	Kościerzyna	22 800	98,6	76,9	3 236

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych: Miejskie Przedsiębiorstwo Infrastruktury „KOS-EKO” Spółka z o.o. w Kościerzynie

4.1.6.3 Energetyka i ciepłownictwo

Kościerzyna zaopatrywana jest w energię elektryczną przez Gdańską Kompanię Energetyczną ENERGA S.A. poprzez istniejącą sieć energetyczną, która doprowadza energię do jedynej w mieście Głównego Punktu Zasilania (GPZ) za pomocą trzech linii elektroenergetycznych

wysokiego napięcia (110 kV). Obecne zapotrzebowanie miasta w energię jest w pełni pokrywane przez istniejący GPZ, który posiada rezerwy mocy na pokrycie zapotrzebowania na energię elektryczną dla nowych osiedli mieszkaniowych. Istnieje jednak konieczność rozbudowy sieci niskiego napięcia i budowy nowych stacji transformatorowych, które umożliwią m.in. rozwój na terenach inwestycyjnych oraz budownictwa mieszkaniowego na nowych osiedlach.

Jednostką odpowiedzialną za zaopatrywanie miasta Kościerzyny w ciepło jest wymieniona już wyżej spółka Gminy Miejskiej Kościerzyna – Miejskie Przedsiębiorstwo Infrastruktury „KOS-EKO” Spółka z o.o. w Kościerzynie.

Wielkość mocy wytwórczych źródeł ciepła w przedsiębiorstwie zaspokaja ok. 45-50% potrzeb cieplnych miasta Kościerzyna. Od 2006 r. po przeprowadzeniu I etapu modernizacji kotłowni K-1 przy ulicy Tetmajera 3, Przedsiębiorstwo wykorzystuje nowoczesną technologię współspalania węgla kamiennego z biomasą w postaci zrębek drewnianych.

Aktualnie Miejskie Przedsiębiorstwo Infrastruktury „KOS-ECO” wdraża projekt modernizacyjny pn. „Poprawa jakości powietrza w Kościerzynie poprzez modernizację i rozbudowę infrastruktury miejskiego systemu energetycznego”, dofinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013. Planowana inwestycja polegająca m.in. na budowie kotła na biomasę wraz z towarzyszącą infrastrukturą techniczną przyczyni się do dalszej redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz wpłynie pozytywnie na poprawę stanu środowiska naturalnego w regionie Kościerzyny, a tym samym do wzrostu konkurencyjności regionu.

Zakład dostarcza energię cieplną na potrzeby ogrzewania lokali oraz podgrzewania ciepłej wody użytkowej. Ciepło rozprowadzane jest poprzez miejski system ciepłowniczy o długości ciepłociągu 22 877 m (z tego sieci z rur preizolowanych o długości 18 543,4 m).

System ten składa się z dwóch uporządkowanych i wydzielonych sieci ciepłowniczych zasilanych z kotłowni Tetmajera 3 oraz kotłowni Świętopełka. Łączna moc zainstalowana w kotłowni Tetmajera 3 wynosi 27,63 MW, kotłownia Świętopełka – 1,35 MW.

Budowę sieci w technologii preizolacji rozpoczęto od 1996 r. Sieć cieplna tradycyjna – kanałowa, wybudowana w latach 60-80 XX wieku, jest cyklicznie wymieniana i do roku 2020 przewiduje się jej całkowitą wymianę na nowoczesną preizolowaną.

4.1.6.4 Zaopatrzenie miasta w gaz

Operatorem systemu dystrybucyjnego gazu na terenie Kościerzyny jest Pomorska Spółka Obrotu Gazem Sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku. Zaopatrzenie miasta w gaz odbywa się za pomocą sieci gazu ziemnego (GZ-50) oraz systemu rozprowadzania gazu butlowego propan-butan.

W Kościerzynie z gazu ziemnego korzysta około 20% mieszkańców. Na koniec 2010 roku do sieci gazowej było podłączonych 70 odbiorców, w tym 14 budynków usługowo-handlowych, 1 budynek zabudowy wielorodzinnej, 50 budynków jednorodzinnych i 5 przemysłowych.¹

Według stanu na koniec 2010r. długość gazociągu średniego ciśnienia na terenie miasta wynosiła 20 855,9m, a długość przyłączy 873,8m. Do zgazyfikowanych ulic na terenie miasta należą: 3 Maja, Asnyka, Chełmońskiego, Czapliniec, Dworcowa, Gdańska, Jałowcowa, Jeżynowa, Kasztanowa, Kołłątaja, Konwaliowa, Lassa, Małcużyńskiego, Mickiewicza, Orzeszkowej, Powojowa, Ratuszowa, Rynek, Skarszewska, Staszica, Tkaczyka, Tuwima, Wejhera, Wodna, Zawilcowa, Żurawinowa, 8 Marca, Cegielnia, Chojnicka, Długa, Gałczyńskiego, Hallera, Jesionowa, Kapliczna, Klasztorna, Konopnickiej, Kościuszki, Malinowa, Matejki, Miodowa, Piechowskiego, Poziomkowa, Różana, Skargi, Skłodowskiej, Szydlice, Towarowa, Wańkowicza, Wita Stwosza, Wojska Polskiego, Źródłana².

4.1.6.5 Gospodarka odpadami

Od września 2008r. na mocy porozumienia z Gminą Kościerzyna, Miasto Kościerzyna deponuje odpady na składowisku w Gostomiu. Wcześniejszymi miejscami deponowania odpadów były składowiska: w Gostomiu, Oskowie i Linowcu k/Starogardu Gdańskiego.

Tabela 20 Ilość zdeponowanych odpadów komunalnych zmieszanych na poszczególnych składowiskach w rozbiu na lata 2002-2011

Okres i miejsce deponowania	Ilość w m ³	Ilość w Mg (tonach)
2002 Gostomie	13 044,50	7 606,08
2003 Gostomie	13 493,50	8 061,71
2004 Gostomie	12 268,50	7 285,98
2005 styczeń-kwiecień Gostomie	4 124,74	2 455,20

¹ Dane Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo SA Pomorski Oddział Obrotu Gazem w Gdańsku

² Dane Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo SA Pomorski Oddział Obrotu Gazem w Gdańsku

Okres i miejsce deponowania	Ilość w m ³	Ilość w Mg (tonach)
2005 maj-grudzień Oskowo	3 786,00	2 253,57
2006 styczeń-sierpień Oskowo	1 735,00	1 032,74
2006 wrzesień-grudzień Linowiec	-	1 453,20
2007 styczeń-grudzień Linowiec	-	5 221,00
2008	-	3 703
2009	-	827,566
2010	-	5 714,5
2011	-	488,774

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta w Kościerzynie

Dane w zawarte w powyższej tabeli nie pozwalają na pełne przedstawienie stanu rzeczy, ponieważ składowisko w Gostomiu dopiero w 2004 r. zostało wyposażone w wagę, a składowisko w Oskowie w ogóle nie posiadało wagi i ilość odpadów były mierzone w m³. W przyszłości opady z Kościerzyny będą deponowane na terenie nowo powstałego Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych w Starym Lesie, koło Starogardu Gdańskiego.

Tabela 21 Ewidencja odpadów dot. oczyszczania miasta

Rodzaj odpadu	2010r.		2011r.	
	m ³	Mg	m ³	Mg
<i>Odpady z czyszczenia ulic i placów</i>	-	23,91	-	17,42
<i>Odpady ulegające biodegradacji</i>	-	21,8	1200	-
<i>Piasek z sprzątnięcia pozimowego</i>	-	211,99	-	114,57
Razem	-	257,7	-	131,99

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta w Kościerzynie

Tabela 22 Odpady zebrane selektywnie

Rodzaj odpadu	2007r.		2008r.		2009r.		2010r.		2011 r.	
	m ³	Mg	m ³	Mg	m ³	Mg	m ³	Mg	m ³	Mg
<i>Papier i tektura</i>	-	106,1	-	40,9	-	154,500	-	150,312	-	82,900
<i>Szkló</i>	-	93,2	-	172,9	-	308,322	-	201,024	-	157,710
<i>Tworzywa sztuczne</i>	-	175,0	-	129,6	-	351,884	-	137,438	-	130,140
<i>Odpady wielkogabarytowe</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Rodzaj odpadu	2007r.		2008r.		2009r.		2010r.		2011 r.	
	m3	Mg	m3	Mg	m3	Mg	m3	Mg	m3	Mg
<i>Odpady niebezpieczne</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Razem:	-	374,3	-	343,4	-	814,7	-	488,76	-	370,75

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta w Kościerzynie

Od 2007 roku Gmina realizuje „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Kościerzyna na lata 2006 – 2030”. Na wykonanie Programu Miasto pozyskuje środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku.

Realizacja Programu obejmuje m.in.:

- dotacje dla osób fizycznych i wspólnot mieszkaniowych na demontaż wyrobów azbestowych,
- finansowanie w 100% załadunku, transportu i składowania odpadów zawierających azbest na składowisku odpadów niebezpiecznych.

W roku 2011 podpisano 7 umów na usunięcie azbestu z 7 budynków na terenie miasta Kościerzyna, w tym:

- 2 na demontaż, transport i składowanie odpadów azbestowych na składowisku odpadów niebezpiecznych,
- 5 na transport i składowanie odpadów na składowisku odpadów niebezpiecznych.

W 2011 r. z terenu miasta, w ramach Programu, usunięto łącznie 11,12 Mg (961,3 m²) wyrobów azbestowo-cementowych pochodzących z 7 nieruchomości, w tym z:

- 1 budynku wielorodzinnego należącego do wspólnot mieszkaniowych
- 6 budynków należących do osób fizycznych

W dotychczasowym okresie realizacji ww. programu przyniósł on efekty przedstawione w poniższej tabelicy.

Tabela 23 Realizacja Programu w latach 2007-2011

Wyszczególnienie informacji o działaniach	Lata				
	2007	2008	2009	2010	2011
Liczba zawartych umów, w tym:	20	25	25	19	7

Wyszczególnienie informacji o działaniach	Lata				
	2007	2008	2009	2010	2011
- na demontaż, transport i składowanie	9	18	18	8	2
- na transport i składowanie	11	7	7	11	5
Liczba nieruchomości, z których usunięto materiały zawierające azbest, w tym:	25	27	25	20	7
- budynki wielorodzinne	7	3	4	2	1
- nieruchomości należące do osób fizycznych	16	22	20	18	6
- inne obiekty	2	2	1	0	0
Ilość usuniętych odpadów zawierających azbest z terenu miasta	43,58 Mg	50,14 Mg	56,64 Mg	40,12 Mg	11,12 Mg
Wysokość dotacji dla osób fizycznych i wspólnot mieszkaniowych do demontażu 1m ² materiału azbestowego	17,00 zł	30,00 zł	30,00 zł	30,00 zł	30,00 zł
Poniesione nakłady na realizację Programu, w tym:	62 923,30 zł	103 282,03 zł	125 169,56 zł	68 904,54 zł	14 787,36 zł
- dotacja z WFOŚiGW w Gdańsku	18 876,99 zł	61 969,22 zł	49 880,07zł	68 904,54 zł	3 727,50 zł

Źródło: Urząd Miasta Kościerzyny

Łącznie w latach 2007-2011 w ramach „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Kościerzyna na lata 2006 – 2030” z nieruchomości należących do osób fizycznych i wspólnot mieszkaniowych usunięto 201,60 Mg odpadów.

Ponadto zbiórka odpadów niebezpiecznych jest realizowana w postaci zbiórek baterii w szkołach należących do Gminy Miejskiej Kościerzyna i ma przede wszystkim charakter edukacyjny.

4.1.7 Mieszkalnictwo

4.1.7.1 Mieszkania

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, na koniec 2010r. w mieście Kościerzyna było 7397 mieszkań z 28004 izbami o łącznej powierzchni użytkowej 516,315 tys. m². Średnio każde z mieszkań miało 3,79 izby oraz 69,8 m².

Jedno mieszkanie zamieszkałe było średnio przez 3,13 osób. Zaś na jedną izbę przypadało 0,83 osób, co dawało średnio 22,3 m² powierzchni na jedną osobę.

Poniższa tabela przedstawia wzrost zasobów mieszkaniowych na terenie miasta Kościerzyny z 6 110 lokali w 1990r. do 7 397 w 2010 r. Jednocześnie wzrosła również średnia powierzchnia z 55,8 m² do 69,8 m².

Tabela 24 Liczby stale zamieszkałych mieszkań oraz średnia powierzchnia użytkowa

Rok	Ogólna liczba mieszkań	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania [m ²]
1990	6 110	55,8
1995	6 264	57,2
2000	6 401	58,1
2001	6 502	58,3
2002	6 760	65,6
2003	7 021	66,1
2004	7 073	66,8
2005	7 102	67,2
2006	7 128	67,5
2007	7214	67,9
2008	7286	68,7
2009	7344	69,2
2010	7397	69,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego

W północno-zachodniej części miasta rozbudowuje się osiedle budynków wielorodzinnych budowanych przez Kościerskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. W 7 blokach, w 264 mieszkaniach, na powierzchni ogólnej 12341,98 m² zamieszkuje ponad 650 osób. W najbliższych latach TBS planuje budowę nowego osiedla wielorodzinnego przy ul. Mała Kolejowa („Osiedle Zielone”), na którym planowo powstaną 4 budynki. Pierwszy z nich zostanie oddany do użytkowania w IV kwartale 2013 r. (27 mieszkań własnościowych, o pow. 1173 m²).

Podstawowym przedmiotem działalności Kościerskiego TBS-u jest budowa domów mieszkalnych i ich eksploatacja na zasadach najmu, a także zarząd substancją mieszkaniową Gminy Miejskiej Kościerzyna. Ponadto KTBS zarządza budynkami należącymi do wspólnot mieszkaniowych.

Na terenie miasta zlokalizowane są łącznie 62 budynki wielorodzinne. Liczba mieszkań wynosi 2502. Mieszkań socjalnych na terenie miasta jest 61 o łącznej powierzchni 1957,93m².

4.1.8 Ochrona środowiska przyrodniczego, w tym obszary chronione

4.1.8.1 Ochrona powietrza

Głównym problemem środowiskowym, dotyczącym zarówno miasto Kościerzynę, jak i województwo pomorskie jest duża emisja zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do powietrza atmosferycznego. Kościerzyna jest jednym z najbardziej zanieczyszczonych miast województwa w zakresie pyłu zawieszonego. Problem dużej emisji zanieczyszczeń do atmosfery jest bezpośrednim skutkiem niekorzystnego położenia Kościerzyny oraz niewłaściwej gospodarki cieplnej – dużej liczby lokalnych kotłowni i palenisk przydomowych, decydujących o dużej tzw. niskiej emisji, tj. emisji wprowadzanej do atmosfery na małych wysokościach. Dodatkowo efekt ten potęgują stale rosnące zanieczyszczenia pochodzenia komunikacyjnego.

Wśród zakładów zlokalizowanych na terenie miasta największymi emitarami zanieczyszczeń są zakłady mięsne i tartak. Z grupy tej od momentu przeprowadzenia modernizacji zostało wyłączone Miejskie Przedsiębiorstwo Infrastruktury „KOS-EKO” Spółka z o.o. w Kościerzynie. W wyniku modernizacji głównego systemu ciepłowniczego i wprowadzenia współspalania węgla i biomasy ilość emitowanych do powietrza substancji zanieczyszczających uległa znacznemu spadkowi.

Tabela 25 Wielkość emisji zanieczyszczeń za rok 2011 z kotłowni K-1 i K-2

SO ₂	NO _x	CO	CO ₂	Sadza	Pyły	Benz(a)piren
Mg	Mg	Mg	Mg	Mg	Mg	kg
41	42	111	20 165	1	13	19,935

Źródło: Miejskie Przedsiębiorstwo Infrastruktury „KOS-EKO” Spółka z o.o. w Kościerzynie

Terenowa stacja Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska prowadzi pomiar stężeń zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego w ramach monitoringu zdrowia, oznaczając wielkości pyłu zawieszonego PM₁₀, metali w pyłe PM₁₀ i benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀).

Zestawienie wyników pomiarowych pyłu zawieszonego PM₁₀ (klasa strefy pomiarowej: A dla średniej rocznej)

Pomiary pyłu zawieszonego PM 10 prowadzono się na stanowisku przy ul. Staszica 6 w Kościerzynie. Średnioroczne stężenie pyłu PM10 w 2010 r. nie przekroczyło wartości dopuszczalnej $Da = 40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ i wyniosło $33 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Natomiast średniodobowe stężenia przekraczały dopuszczalną normę ($40 \mu\text{g}/\text{m}^3$) i wyniosły maksymalnie $186 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Zestawienie wyników pomiarowych metali w pyłe PM10 (klasa strefy pomiarowej: A)

Ołów (śr. rocz. -g/m ³)	Kadm (śr. rocz. -ng/m ³)	Nikiel (śr. rocz. -ng/m ³)	Arsen (śr. rocz. -ng/m ³)
0,01	0,2	3,0	1,1

Kryteria stosowane w rocznej ocenie powietrza:

- Ołów – poziom nie większy niż $0.5 \mu\text{g}/\text{m}^3$
- Kadm – poziom nie większy niż $6 \text{ ng}/\text{m}^3$
- Nikiel – poziom nie większy niż $20 \text{ ng}/\text{m}^3$
- Arsen – poziom nie większy niż $6 \text{ ng}/\text{m}^3$.

Benzo(a)piren w pyłe PM10 (klasa strefy pomiarowej: C)

Średnioroczne stężenie benzo(a)pirenu w 2010 r. wyniosło $9,4 \text{ ng}/\text{m}^3$. Dopuszczalna norma średniorocznego stężenia benzo(a)pirenu wynosi $1 \text{ ng}/\text{m}^3$.

W wyniku trwającej od grudnia 2009r. realizacji projektu „Budowa regionalnego systemu zarządzania informacją o jakości powietrza w województwie pomorskim AIRPOMERANIA”, przez Fundację Agencja Regionalnego Monitoringu Atmosfery Aglomeracji Gdańskiej i Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku w styczniu 2012 r. uruchomiono w Kościerzynie przy ul. Targowej automatyczną stację kontenerową monitoringu powietrza. W momencie opracowywania niniejszego dokumentu nie były jeszcze udostępnione serie danych pomiarowych z tej stacji.

Ochrona powietrza w mieście jest problemem bardzo trudnym do rozwiązania ze względu na bardzo dużą liczbę budynków ogrzewanych piecami węglowymi, spalanie w piecach odpadów i tworzyw sztucznych oraz wzmożony ruch pojazdów. Problem niskiej emisji jest sukcesywnie, w sposób ciągły rozwiązywany poprzez likwidację lokalnych kotłowni z jednoczesnym podłączaniem ich do systemu ciepłowniczego (opis systemu ciepłowniczego zamieszczono wcześniej). W celu poprawy stanu środowiska naturalnego i zmniejszenia emisji ze źródeł komunalno-bytowych Gmina Miejska Kościerzyna systematycznie przeprowadza prace

termomodernizacyjne obiektów publicznych, w szczególności znajdujących się w obszarze problemowo-rozwojowym „Śródmieście”. Przykładem tego jest ztermomodernizowanie w 2011 r. budynków przy ul Długiej, należących do miasta i zarządzanych przez KTBS, łącznie z wymianą źródeł ciepła. Polityka mieszkaniowa Miasta na rzecz ochrony środowiska koncentruje się również na budownictwie energooszczędnym oraz promocji budownictwa pasywnego. W 2008 r. miasto wprowadziło program dofinansowania mieszkańcom kosztów związanych ze zmianą systemu ogrzewania z kotłowni opalanych węglem na systemy zasilania bazujące na innych konwencjonalnych nośnikach energii (gaz, olej), źródłach odnawialnych lub podłączenie się do miejskiej sieci ciepłowniczej. Prowadzone są również proekologiczne, cykliczne szkolenia dla dzieci i młodzieży gimnazjalnej oraz kampanie edukacyjno – informacyjne dla wszystkich mieszkańców.

4.1.8.2 Prawna ochrona przyrody

Na terenie miasta ochronie prawnej podlegają pomniki przyrody. Z rejestru pomników przyrody wynika, że prawnej ochronie podlegają następujące obiekty:

Tabela 26 Wykaz zatwierdzonych pomników przyrody na terenie Gminy Miejskiej Kościerzyna

Nr w rejestrze	Lp.	Nazwa pomnika	Położenie	Obwód pnia [m]	Liczba drzew
218	1	– Jesion wyniosły (Fraxinus excelsior)	Nadleśnictwo Kościerzyna, Leśnictwo Strzelnica, Oddz. 159 c	4,36	1
	2	– Cis pospolity (Taxus baccata)		0,75	1
295	3	– Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Nadleśnictwo Kościerzyna, Leśnictwo Strzelnica, Oddz. 146k, na prawo przy wjeździe do lasu od ul. Strzeleckiej	2,30-3,60	47
604	5	Lipa drobnolistna (Tilia cordata)	Park przy ul. 8 Marca	3,46	1
756	6	– Klon zwyczajny (Acer platanoides)	Cmentarz przy ul. Markubowo	2,49	1
	7	– Lipa drobnolistna (Tilia cordata)		3,13	1
866	8	Daglezja zielona (Pseudotsuga Menziesii Franco)	Nadleśnictwo Kościerzyna, Leśnictwo Strzelnica, Oddz.147f, po lewej i prawej stronie przy wjeździe do lasu od ul. Strzeleckiej	1,42-2,52	22

Nr w rejestrze	Lp.	Nazwa pomnika	Położenie	Obwód pnia [m]	Liczba drzew
919	9	Aleja jaworowa (Acer pseudoplatanus)	ul. Strzelecka		167

Źródło: Rejestr Pomników Przyrody

Aleja jaworowa (nr 9 w powyżej tabeli) od prawie 200 lat związana jest krajobrazem Kościerzyny, tworząc jego nieodłączny element i stanowiąc stały szlak spacerowy Kościerzaków. W 2007 roku ramach projektu »Ratowanie i ochrony starodrzewu Alei jaworowej prowadzącej do rezerwatu leśnego „Strzelnica” w Kościerzynie«, Kaszubski Instytut Rozwoju i Gmina Miejska Kościerzyna podjęli działania mające na celu ratowanie i ochronę najcenniejszych zadrzewień przyulicznych w Kościerzynie. W ramach projektu przeprowadzono prace konserwacyjno – pielęgnacyjne obejmujące wykonanie cięć sanitarnych i zachowawczych, w tym usunięcie obumarłych gałęzi i konarów, założenie wiązań bezpieczeństwa oraz ocenę stanu zdrowotnego drzew. Realizacja przedsięwzięcia w całości była finansowana ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku oraz Programu Małych Dotacji Funduszu na Rzecz Globalnego Środowiska (GEF/SGP).

Zasoby przyrodnicze:

Tabela 27 Formy ochrony przyrody występujące na terenie Gminy Miejskiej Kościerzyna

Forma ochrony przyrody	Lokalizacja	Powierzchnia/Ilość
<i>Rezerwat przyrody</i>	Strzelnica	3,6 ha
<i>Pomniki przyrody</i>	Pojedyncze drzewa	5 szt.
	Aleje	1 szt.
	Grupy drzew	2 szt.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska

W granicach administracyjnych miasta występują różnorodne typy zieleni. Są to: parki, cmentarze, zieleńce, ogrody działkowe i przydomowe, sady, a także aleje i grupy drzew. Koncentrują się one głównie poza centrum miasta, zwłaszcza poza zespołem staromiejskim, gdzie zwarta zabudowa nie pozostawiła miejsca na tereny zielone.

Jednym z najbardziej wartościowych elementów zieleni są parki. Najczęściej tworzą je drzewa stare, często o wieku i wymiarach pomnikowych. Parki wyróżniają się także dużą różnorodnością gatunkową drzewostanu. Na terenie miasta znajduje się 6 parków:

- Park przy ulicy Józefa Wybickiego,
- Park przy ulicy 8 Marca,
- Park przy Urzędzie Miasta,
- Park pomiędzy ulicą Wojska Polskiego i Dworcową,
- Park przy ulicy Dworcowej,
- Zieleń cmentarza parafialnego.

4.1.9 Zasoby wodne

4.1.9.1 Zlewnia rzeki Wierzycy

Obszar miasta Kościerzyny leży w obrębie dorzecza Wierzycy. Niewielkie fragmenty zachodniej i południowej części miasta należą do dorzecza Wdy. Do systemu rzecznej Wierzycy należy nienazwany ciek płynący przez Kościerzynę, odprowadzający wody w kierunku południowym do jeziora Wierzyska. Ciek ten wpływa w okolicach miejscowości Kaliska (gmina wiejska Kościerzyna) i przez Jezioro Bibrowskie dostaje się na tereny miasta. Po swej wschodniej stronie ciek zostaje zasilony wodami rowu melioracyjnego, przebiegającego przez łąki, a następnie przez Jezioro Kapliczne wpada do jeziora Wierzyska.

Tabela 28 Zlewnia rzeki Wierzycy

Zlewnia rzeki Wierzycy	
Wody powierzchniowe	Wody podziemne
Jezioro Kapliczne	Górnoczwartorzędowe piętro wodonośne Górnego Zbiornika Wód Podziemnych nr 116 – zbiornika międzymorenowego Gołębiewo.
jezioro Wierzysko	
rzeka Bibrowa	

- Jezioro Kapliczne zaliczane do rzędu jezior małych, polodowcowych. Długość jeziora wynosi 400 m, szerokość 150 m, powierzchnia 3,9 ha, a maksymalna głębokość 3,5 m.
- Jezioro Wierzysko położone jest w południowo-zachodniej części Pojezierza Kaszubskiego. Dane hydrologiczne i morfometryczne jeziora Wierzyska:
  - powierzchnia jeziora 57,5 ha, tj. 0,575 km²,
  - pojemność wody w jeziorze 2 630 100 m³,
  - maksymalna długość jeziora 2257 m,
  - maksymalna szerokość jeziora 310 m,

- średnia szerokość 274 m,
- maksymalna głębokość około 7,6 m,
- średnia głębokość 4,4 m.

4.1.9.2 Zlewnia rzeki Wdy

System dopływowy rzeki Wdy reprezentowany jest przez nienazwany ciek wypływający spod osiedla Markubowo w południowej części miasta. Ciek ten płynie zabagnioną doliną na południe w kierunku jezior: Księżę i Osuszyno.

4.1.9.3 Jezioro Gałęźne

Jezioro Gałęźne jest jeziorem bezodpływowym, o czystych wodach. Powierzchnia jeziora wynosi 8,933 ha. Jezioro Gałęźne jest najbardziej na północ wysuniętą częścią szlaku spacerowo-wypoczynkowego w Kościerzynie. Nad malowniczo położonym pośród wznieścień jeziorem urządzono kąpielisko miejskie, które szczególnie w okresie letnim jest odwiedzane przez mieszkańców miasta i turystów. Tu corocznie odbywają się barwne kościerskie sobótki.

4.1.9.4 Inne

W obniżeniach terenu występuje szereg małych zbiorników wodnych, o powierzchni do kilkudziesięciu metrów kwadratowych, które pojawiają się często epizodycznie.

Na terenie Gminy Miejskiej Kościerzyny znajduje się staw zlokalizowany między ulicami Jedności Robotniczej i Drogowców.

4.1.10 Obiekty zabytkowe

Miasto Kościerzyna, pomimo swojej ponad 600-letniej historii, nie posiada wybitnych i unikatowych obiektów historycznych czy architektonicznych. Najcenniejszym jest do dziś zachowany średniowieczny układ urbanistyczny z kwadratowym rynkiem i ośmioma ulicami wychodzącymi pod kątem prostym, po dwie z każdego narożnika. Zabudowa ta została wpisana jako zabytek do Rejestru Zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków pod nr 796 z dnia 25.09.1979. Obecnie uliczki centrum zabudowane są kamieniczkami pochodzącymi z końca XIX i początku XX wieku. Najstarszym obiektem w Rynku jest Ratusz z 1843 roku z

charakterystycznymi sterczynami i zegarem w szczycie. W budynku tym, po dokonaniu remontu i modernizacji, znalazło swoje miejsce Muzeum Ziemi Kościerskiej.

Historyczny rozwój miasta zawiązany był ściśle z rozwojem rzemiosła i przemysłu. Rozwój ten zaowocował nową zabudową, wychodzącą poza granice miasta lokacyjnego. Zabudową zostały objęte takie ulice jak: 8-go Marca, Kapliczna, Młyńska, Dworcowa, Świętojańska, Strzelecka. Powstały tam liczne budynki użyteczności publicznej, obiekty sakralne i budynki mieszkalne o różnorodnej, ciekawej architekturze.

W mieście brak jest wybitniejszych dzieł sztuki budowlanej i architektonicznej, a obiekty wpisane do rejestru zabytków pochodzą głównie z XIX wieku i początku XX wieku, stanowiąc jednak cenne dziedzictwo kulturowe miejscowego rzemiosła budowlanego.

Tabela 29 Obiekty wpisane do rejestru zabytków

Obiekty	Lokalizacja	Daty powstania
Dom mieszkalny	ul. Miodowa 16	poł. XIX w
Zespół urbanistycznych Starego Miasta	Kościerzyna - śródmieście	XIV wieku
Zespół młyna parowego (dawny młyn i dom właściciela)	ul. Przemysłowa 1 (dawniej 1-4)	XX wiek - 1911
Ratusz Miejski obecnie Muzeum Ziemi Kościerskiej im. Dr Jerzego Knyby	ul. Rynek 9	1843
Dom mieszkalny	ul. Długa 7	II poł. XIX
Parafialny kościół farny rzymskokatolicki p.w. Świętej Trójcy z terenem dawnego cmentarza okalający kościół wraz z otaczającym go murem kamiennym	ul. Kościelna 1	1914-1917
Zespół kościoła ewangelickiego (obecnie kościół rzymskokatolicki p.w. Zmartwychwstania Pańskiego) wraz z plebanią kościoła	ul. Świętojańska 10	1892-4 oraz 1887
Zespół parowozowni złożony z budynku parowozowni, budynku biurowo-hotelowego i kanału czystkowego	ul. Towarowa 7	1929

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Rejestru Zabytków

Wśród zabytków sztuki sakralnej w mieście wyróżnia się neobarokowy kościół farny pod wezwaniem Św. Trójcy, zbudowany na miejscu wcześniejszego mniejszego murowanego. Jego wnętrze zachowało dużo elementów z wystrojów poprzednich kościołów z tego miejsca, dzięki uratowaniu tych elementów przed pożarami i przeniesieniu do odbudowanego kościoła. Obecnie

znajduje się tam sanktuarium Matki Bożej Kościerskiej – Królowej Rodzin z uważanym przez wierzących za cudowny obrazem Matki Bożej Kościerskiej.

W neogotyckiej kaplicy obok Zakładu Najświętszej Marii Panny Anielskiej znajduje się pieta, arcydzieło kamieniarskiej sztuki pomorskiej z XV wieku. Zarówno obraz, jak i pieta zostały wyróżnione papieskimi koronami. Nad miastem góruje strzelista wieża poewangelickiego kościoła, dziś rzymskokatolickiej parafii pod wezwaniem Zmartwychwstania Pańskiego z pięknym palmowym sklepieniem wspartym na trzech kamiennych kolumnach. Z dawnego wyposażenia zachowały się witraże, ławki, chrzcielnica, organy oraz znajdujące się na wieży trzy spiżowe dzwony i zegar z 1893 roku.

Poza tymi sakralnymi obiektami na uwagę zasługują także inne budowle użyteczności publicznej w tym m.in. kompleksy szkolne:

- Zakład NMP Anielskiej z klasztorem ss. Niepokalanek i kaplica sanktuarium Matki Bożej Bolesnej (obecnie Szkoła Podstawowa nr 1 im. Tadeusza Kościuszki i Klasztor Sióstr Niepokalanek),
- Zespół dawnego Seminarium Nauczycielskiego, obecnie Powiatowy Zespół Szkół Nr 2 im. Komisji Edukacji Narodowej,
- Gimnazjum Męskie, w którym obecnie mieści się Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Ks. Dr Leona Heykiego.

Wartościową architekturę mieszkalną reprezentują liczne budynki i kamienice z XIX i XX wieku o bardzo dużej różnorodności, z przykładami bogatej dekoracji plastycznej, wykorzystującej detal architektoniczny.

Od 2007 r. miasto posiada „Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta Kościerzyna”. W jego edycji na lata 2011-2014 proponuje się wpisać do rejestru zabytków następujące obiekty:

- Klasztor ss. Elżbietanek, 1893r., ul. Kapliczna 15
- Kaplicę cmentarną, 1883r., ul. Kapliczna wraz z cmentarzem parafialnym (przedmiotem ochrony byłby układ zieleni, rozplanowanie kwater i nagrobki sprzed 1945r.)
- Budynek Starostwa Powiatowego z parkiem, trzecie ćwierćwiecze XIX w., ul. 3 Maja 9
- Zakład NMP Anielskiej, szkoła (obecnie Szkoła Podstawowa nr 1), klasztor, kaplica, dom kapelana, park i zabudowania gospodarcze stanowiące jednorodny zespół. 1864 r., rozbudowane w 1907r., ul. 8 Marca 1

- Zespół Seminarium Nauczycielskiego; szkoła z salą gimnastyczną, dawny budynek mieszkalny i założenie zieleni parkowej (obecnie Powiatowy Zespół Szkół Nr 2), 1878r., przebudowane w 1901r., ul. Wybickiego 1
- Gimnazjum Męskie z dawnym domem dyrektora szkoły (obecnie Szkoła Podstawowa nr 2), 1894r., ul. Strzelecka 1
- Budynek sądu, 1880 r. i ksiąg wieczystych wraz z otoczeniem, ul. Dworcowa 2
- Budynek dawnego hotelu braci Armańskich, ul. Dworcowa 16
- Dom mieszkalny przy ul. Źródlanej 7, poł. XIX w.
- Domy mieszkalne przy ul. Dworcowej 17 i 19
- Domy mieszkalne przy ul. 8-ego Marca 15 i 40
- Dom mieszkalny, ul. Tkaczyka 2, datowany na I ćwierćwiecze XIX wieku
- Dawne Łazienki, ul. Tkaczyka 3, początek XX wieku
- Budynek Poczty przy ul. 3 Maja 3, XX wiek.
- Budynek mieszkalny, ul. Kapliczna 2, dawna plebania ewangelicka, 1830 r.

Powyższe obiekty zachowały swoją historyczną i architektoniczną wartość. Stanowią one o dziedzictwie kulturowym Kościerzyny.

4.1.11 Turystyka i baza turystyczna

Miasto leży na pofalowanej wysoczyźnie morenowej w otoczeniu pięknych lasów i jezior. Kościerzyna wraz z oddalonymi o 34 kilometry Kartuzami dzieli miano centrum turystycznego, kulturalnego i rekreacyjnego tzw. Szwajcarii Kaszubskiej. Miasto, staraniem jego mieszkańców, słynie z kultywowania tradycji kaszubskiej w każdej niemal dziedzinie kultury. W pobliżu Kościerzyny znajduje się wiele miejsc związanych z tradycją, które warto odwiedzić, jak np.: Muzeum Hymnu Narodowego w Będominie czy najstarsze polskie muzeum na wolnym powietrzu - Kaszubski Park Etnograficzny.

Kościerzyna posiada dwa sanktuaria maryjne. Wśród zabytków sztuki sakralnej wyróżnia się neobarokowy kościół farny pod wezwaniem Św. Trójcy, zbudowany w latach 1914-1917, dziś sanktuarium Matki Bożej Kościerskiej Królowej Rodzin. W kaplicy obok neogotyckiego Zakładu Najświętszej Marii Panny Anielskiej znajduje się pieta, arcydzieło kamieniarskiej sztuki pomorskiej z XV wieku. Kaplica to sanktuarium Matki Boskiej Bolesnej. Interesujący jest także

kościół Księży Zmartwychwstańców, który został wybudowany jako świątynia ewangelicka z pięknym palmowym sklepieniem wspartym na trzech kamiennych kolumnach.

4.1.11.1 Zaplecze hotelarsko – gastronomiczne

4.1.11.1.1 *Baza noclegowa*

- Hotele – 2 obiekty
- Zajazdy – 3 obiekty
- Inne – 1 obiekt
- Pokoje gościnne – 1 wynajmujący

4.1.11.1.2 *Baza gastronomiczna*

- 9 restauracji,
- 10 barów
- 2 zajazdy
- 2 pizzerii.

4.1.12 Oświata i wychowanie

4.1.12.1 Obiekty oświatowe

Na terenie miasta znajduje się 31 obiektów oświatowych, w tym 6 podległych miastu: Przedszkole Samorządowe nr 7, Szkoła Podstawowa nr 1, Szkoła Podstawowa nr 2, Zespół Szkół Publicznych nr 1, Zespół Szkół Publicznych nr 2, Zespół Szkół Publicznych nr 3.

Tabela 30 Wykaz placówek przedszkolnych w roku szkolnym 2011/2012

Lp.	Nazwa placówki	Adres	Liczba uczniów
1.	Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Akademia Super Asa”	ul. Wańkowicza 6	11
2.	Prywatne Przedszkole Montessori	ul. Szydlice 3	67
3.	Przedszkole Niepubliczne „Puchatek” Iwona Łanek	ul. Brzechwy 3	175
4.	Przedszkole Niepubliczne „Tęczowa Trójeczka” Elżbieta Nakielska	u. Wybickiego 10	180

Lp.	Nazwa placówki	Adres	Liczba uczniów
5.	Przedszkole Samorządowe nr 7 przy Zespole Szkół Publicznych nr 2	ul. Szkolna 2	170
6.	Przedszkole św. Elżbiety	ul. Kapliczna 15	47
7.	Przedszkole Niepubliczne „Bajka” Bożena Zięba	ul. Klonowa 1	151
8.	Przedszkole Językowe Bluebell s.c.	ul. Sienkiewicza 3	60
9.	Przedszkole Językowe Happy Kids	ul. Kupiecka 7	23
10.	Zespół Wychowania Przedszkolnego Happy Kids II	ul. Kupiecka 7	38

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Biura Obsługi Placówek Oświatowych Urzędu Miasta w Kościerzynie

Tabela 31 Wykaz szkół podstawowych i gimnazjalnych w roku szkolnym 2011/2012

Lp.	Nazwa placówki	Adres	Liczba uczniów
1.	Szkoła Podstawowa Nr 1 - oddział przedszkolny kl. „0”	ul.8 Marca 1	359 75
2.	Szkoła Podstawowa Nr 2 - oddział przedszkolny kl. „0”	ul. Strzelecka 1	193 45
3.	Zespół Szkół Publicznych Nr 1: - Szkoła Podstawowa nr 6 - Gimnazjum nr 1 - oddział przedszkolny kl. „0”	ul. Skłodowskiej-Curie 19	584 439 40
4.	Zespół Szkół Publicznych Nr 2: - Szkoła Podstawowa nr 4 - Gimnazjum nr 2	ul. Szkolna 1	267 221
5.	Zespół Szkół Publicznych Nr 3: - Szkoła Podstawowa nr 3 - Gimnazjum nr 3 - oddział przedszkolny kl. „0”	ul. Mestwina II 3	238 164 51
6.	Prywatna Szkoła Podstawowa MONTESSORI	ul. Szydlice 3	37
7.	Prywatne Gimnazjum MONTESSORI	ul. Szydlice 3	22
8.	Prywatny Zespół Szkół PRYMUS: - Prywatna Szkoła Podstawowa PRYMUS - Prywatne Gimnazjum PRYMUS	ul. Świętojańska 5A	6 35

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Biura Obsługi Placówek Oświatowych Urzędu Miasta w Kościerzynie

Tabela 32 Wykaz szkół ponadgimnazjalnych w roku szkolnym oraz innych placówek oświatowo-wychowawczych 2011/2012

Lp.	Nazwa szkoły	Adres	Liczba uczniów w roku szkolnym 2011/2012
1.	Powiatowy Zespół Szkół Nr 1 w Kościerzynie	ul. Sikorskiego 1	897
2.	Powiatowy Zespół Szkół Nr 2 w Kościerzynie	ul. Wybickiego 1	821
3.	Powiatowy Zespół Szkół Nr 3 w Kościerzynie	ul. Kartuska 48	445
4.	I Liceum Ogólnokształcące w Kościerzynie	ul. Krasickiego 2	511
5.	Centrum Kształcenia Ustawicznego w Kościerzynie	ul. Traugutta 7	288
6.	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy	ul. Słoneczna 1	143
7.	Policealna Szkoła Zawodowa dla Dorosłych w Kościerzynie	ul. Partyzantów 4	93
8.	Policealna Szkoła zawodowa „VADEMECUM” w Kościerzynie	ul. Partyzantów 4	32
9.	Trzyletnie Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Kościerzynie	ul. Partyzantów 4	135
10.	Dwuletnie Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące w Kościerzynie	ul. Partyzantów 4	116
11.	EXTERNUS Studium Zdrowia i Terapii w Kościerzynie	ul. Krasickiego 2	75
12.	Niepubliczna Zasadnicza Szkoła Zawodowa dla Dorosłych w Kościerzynie	ul. Krasickiego 2	62
13.	Szkoła Muzyczna I stopnia w Kościerzynie	ul. Dworcowa	133

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Biura Obsługi Placówek Oświatowych Urzędu Miasta w Kościerzynie

Obiekty oświatowe pochodzą z okresu 1864-1985 i wymagają modernizacji oraz bieżących remontów. Od 2004 roku Miasto prowadzi kompleksowe działania termomodernizacyjne, w wyniku których zmodernizowano 5 obiektów, w tym w 2009 r. w Zespole Szkół Publicznych nr 1 zamontowano kolektory słoneczne. Na koniec 2012 r. planowana jest termomodernizacja kolejnych obiektów oświatowych; przedsięwzięciem tym objęte będą:

- Szkoła Podstawowa nr 1,
- Szkoła Podstawowa nr 2, budynek A i B,
- Przedszkole „Tęczowa Trójeczka”,
- Przedszkole „Puchatek” (przedszkola niepubliczne) oraz
- budynek MOPS.

Budynki zostaną zmodernizowane w ramach projektu „Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w Kościerzynie”. Projekt będzie realizowany dzięki pożyczce i dofinansowaniu z NFOŚiGW.

4.1.12.2 Obiekty sportowe

Głównym obiektem rozwoju piłki nożnej jest nowoczesny stadion miejski przy ulicy Kamiennej oddany do użytku w 2003r. W bezpośrednim jego sąsiedztwie powstał obiekt stanowiący zaplecze socjalne dla kompleksu sportowego. Obiekt zaplecza jest siedzibą klubu sportowego „KASZUBIA” i zespołów działających w ramach amatorskiego ruchu sportowego.

Ponadto Kościerzyna dysponuje dwoma kompleksami boisk ze sztuczną nawierzchnią powstałymi w ramach Programu „Moje Boisko – Orlik 2012” i zlokalizowanymi przy Zespole Szkół Publicznych nr 2 (powstało w 2008r.) i Zespole Szkół Publicznych nr 3 (powstało w 2009r.) oraz powiatową pełnowymiarową halą sportową tzw. „Sokolnia”. Obiekt „Sokolni” o wymiarach 34x64 m posiada zaplecze socjalne oraz trybuny na poziomie parteru i antresoli dla około 300 osób. Przy Zespole Szkół Publicznych nr 1 trwa w 2012r. budowa kolejnego kompleksu boisk ze sztuczną nawierzchnią w ramach programu „Orlik 2012”, które zimą wykorzystywane będą jako lodowisko, tzw. „Biały Orlik”

Ponadto przy Powiatowym Zespole Szkół nr 2 powstały, również w ramach programu „Orlik 2012”, znajduje się kompleks boisk szkolnych.

W 2006r. rozpoczęła się budowa Centralnego Ośrodka Szkolenia Sportowego Polskiego Związku Płetwonurkowania, tj. krytej pływalni z zapleczem. Obiekt ten został otwarty 21 grudnia 2009 roku. W ramach przedsięwzięcia powstała hala basenowa, w niej: basen pływacki, rekreacyjny do nauki pływania oraz dla nurków, strefa odnowy biologicznej, saun i łaźni, sala rehabilitacji ruchowej, sala treningowa ogólnorozwojowa. W nadchodzących latach planuje się dalszą rozbudowę kompleksu.

4.1.13 Kultura w mieście

4.1.13.1 Placówki kulturalne

Centrum Kultury i Sportu im. Józefa Wybickiego w Kościerzynie (CKiS) funkcjonuje od lipca 2008r. Powstało w wyniku połączenia: Kościerskiego Domu Kultury i Centrum Kultury Kaszubskiej.

Swoją działalność statutową placówka prowadzi m. in. w obiekcie Centrum Kultury Kaszubskiej tzw. „Strzelnicy”, który powstał w 2007r. w wyniku realizacji projektu: „Tradycja dla przyszłości. Centrum Kultury Kaszubskiej w Kościerzynie - II etap” współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego.

CKiS jest samorządową instytucją kultury, która działa w sferze wychowania i edukacji dzieci i młodzieży. CKiS upowszechnia nie tylko kulturę, ale także sport, turystykę i rekreację. Jednostka jest inicjatorem wielu imprez artystycznych i kulturalnych, ponadto prowadzi impresariat artystyczny i sprzedaż dzieł sztuki, działalność wydawniczą oraz prowadzi punkt informacji turystycznej. Krzewi i propaguje tradycję, kulturę i twórczość kaszubską poprzez spotkania, prezentacje, wystawy i ekspozycje twórczości ludowej, konkursy recytatorskie prozy i poezji kaszubskiej oraz konsultacje z animatorami regionalnego życia kulturalnego. Ponadto przywrócona została tradycja szkoły rękodzieła ludowego, obejmującej malarstwo na szkle, szkołę plecionkarstwa, rzeźby regionalnej i ceramiki oraz nauki języka kaszubskiego.

Przy CKiS działają sekcje: saksofonów, instrumentów dętych drewnianych i blaszanych, udzielana jest nauka gry na gitarze, na skrzypcach oraz klasa umuzykalniająca dla najmłodszych, działają zespoły muzyczne: Kaszubski Zespół Pieśni i Tańca „Kościerzyna” (balet, kapela, chór), Big – Band „Freddens”, Muzyczny Klub Seniora „Solmare Dixlend-band”. CKiS prowadzi również naukę tańca towarzyskiego i nowoczesnego dla dzieci, młodzieży i dorosłych, ponadto sekcję nauki rysunku dla najmłodszych, studium rysunku dla młodzieży, sekcję modelarską, sekcje sportowe: nauka gry w ping-ponga, gry towarzyskie (szachy, brydż, „Kaszubska Baśka”), a w okresie wakacji letnich szkółkę pływania nad miejskim kąpieliskiem. Ponadto w ramach CKiS funkcjonuje klub młodzieżowy oraz klub muzyki klasycznej.

Biblioteka Miejska z pięćdziesięcioletnią tradycją gromadzenia zbiorów posiada ok. 70 tys. woluminów. Biblioteka posiada następujące działy: wypożyczalnia dla dorosłych, wypożyczalnia dla dzieci i młodzieży, czytelnia popularnonaukowa. W księgozbiorze dominują książki wydane po 1945 roku. Obok zbiorów książkowych, czasopism Biblioteka udostępnia zbiory specjalne. Wśród nich ważne miejsce zajmuje „książka mówiona” przeznaczona dla inwalidów wzroku.

Muzeum Ziemi Kościerskiej w Kościerzynie prowadzi działalności o charakterze naukowo-badawczym i edukacyjnym z zakresu dziejów Ziemi Kościerskiej, przyrodoznawstwa i etnografii poprzez gromadzenie, opracowywanie i konserwację zbiorów dotyczących tej problematyki oraz

ich upowszechnianie i popularyzację. Ważną rolę spełniają również wystawy organizowane przez Muzeum, zarówno te stałe zorganizowane w Dziale Historii i Kultury Ziemi Kościerskiej oraz Dziale Etnografii, jak również te czasowe i okazjonalne z eksponatami ze zbiorów własnych i wypożyczonych. Muzeum Ziemi Kościerskiej poszerzyło swą działalność o wprowadzenie nowej oferty edukacyjnej dla szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w postaci tematycznych lekcji muzealnych.

Sala Widowiskowa im. Lubomira Szopińskiego spełnia ważną rolę w rozwoju kultury całego regionu. Jest jedyną tego typu salą w powiecie kościerskim, w której odbywają się liczne koncerty, przedstawienia teatralne, konferencje i zebrania. Po 2 latach realizacji gruntownej modernizacji, rozbudowy i doposażenia w grudniu 2011 r. salę tę oddano do ponownego użytku. W ramach projektu pn. „Modernizacja, rozbudowa i wyposażenie sali widowiskowej im. Lubomira Szopińskiego w Kościerzynie”, który był współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013 powstała sala widowiskowo-teatralna z kinem w technologii 3D oraz inne sale, w tym konferencyjne, baletowa oraz restauracja.

4.1.13.2 Organizacje pozarządowe o charakterze kulturalnym

- Kaszubski Instytut Rozwoju
- Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie
- Kurkowe Bractwo Strzeleckie
- Stowarzyszenie Skansen „Parowozownia Kościerzyna”
- Stowarzyszenie Edukacji Kulturalnej „Zanim zagrasz Hamleta”
- Fundacja Pomorska Inicjatywa Historyczna
- Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Integracja” SONI

4.1.13.3 Zorganizowane grupy działające na rzecz rozwoju kultury

- Kaszubski Zespół Pieśni i Tańca „Kościerzyna” – jest to zespół folklorystyczny, w swoim repertuarze posiada najpopularniejsze melodie, pieśni i tańce kaszubskie, zarówno dawnej twórczości ludowej, jak i twórców współczesnych,

- Big - Band „Freddens”,
- Zespół “Strzecha”,
- Muzyczny Klub Seniora „Solmare Dixlend-band”,
- Dziecięcy zespół taneczny „ Uśmiech” – działający przy ZSP nr 1,
- Dziecięcy zespół „Paradise” – działający przy Szkole Podstawowej nr 2,
- Folklorystyczny Zespół „ Młoda Kościerzyna” – działający przy ZSP nr 3.

4.1.13.4 Ekspozycje muzealne Miasta Kościerzyna

- W Muzeum Ziemi Kościerskiej mieszczącym się w starym budynku Ratusza Miejskiego w Kościerzynie przy ul. Rynek 9 zorganizowano stałą ekspozycję „Kościerzyna i ziemia kościerska”. Ponadto urządzone są w tym miejscu wystawy czasowe i okolicznościowe o różnorodnej tematyce kierowanej do mieszkańców jak i turystów przebywających na ziemi kościerskiej.
- Skansen kolejowy, tj. Muzeum Kolejnictwa w Kościerzynie jest oddziałem Muzeum Ziemi Kościerskiej. W muzeum można oglądać parowozy, lokomotywy, wagony. Ekspozycja jest wzbogacona urządzeniami torowymi na wolnym powietrzu. Ponadto w salach wystawowych można przyrzeć się niespotykanym już narzędziom, maszynom, elementom starych mechanizmów, dokumentom, pamiątkom i medalom.
Aktualnie w skansenie realizowany jest projekt pn. „Pomorskiej kolei skarbnica – rewitalizacja zabytkowych obiektów Zespołu Parowozowni w Kościerzynie”, który polega na rewitalizacji zabytkowych budynków Zespołu Parowozowni, dostosowaniu ich do pełnienia funkcji ekspozycyjnej i utworzeniu produktu turystycznego. w oparciu o eksponaty obiektów zabytkowych kierowane do osób niewidomych / niedowidzących. W wyniku prac Zespół Parowozowni otrzyma nowe wyposażenie, tj. urządzenia ekspozycyjne i multimedialne do sal ekspozycyjnych, np. infokioski, telewizory, makiety, sprzęt multimedialny z projektorem, ekran, odtwarzacz DVD. Powstanie również sala wyposażona w wielkoformatowy telewizor 3D (wyświetlający obraz trójwymiarowy), w której wyświetlany będzie m.in. film nagrany z perspektywy maszynisty znajdującego się w kabinie parowozu, by widzowie mogli odnieść wrażenie prowadzenia pociągu.
- W Kościerzynie znajduje się stała wystawa PCK. Jest to jedyna wystawa w Polsce poświęcona zbiorom i pamiątkom Polskiego Czerwonego Krzyża. Ekspozycja przedstawia

ogromne zbiory autentycznych dokumentów, pamiątek, medali, odznaczeń i różnorodnych gadżetów. Można obejrzeć także sprzęt, który służył do ratowania ludzkiego życia.

4.1.14 Ochrona zdrowia

Opiekę zdrowotną w Kościerzynie zapewnia Szpital Specjalistyczny, Niepubliczny ZOZ, Przychodnia Wielki Klincz, prywatna przychodnia oraz Pogotowie Ratunkowe. Oddany do użytku w 1998 roku Szpital Specjalistyczny o kubaturze 180 tys.m³ i powierzchni 39 tys.m² posiada ok. 450 łóżek. położony jest w północno - zachodniej części miasta, z dala od dróg o dużym natężeniu ruchu. Bezpośrednie sąsiedztwo lasu tworzące korzystny mikroklimat stanowi dodatkowy atut w procesie leczenia.

Szpital posiada oddziały:

- Anestezjologii i Intensywnej Terapii,
- Blok Operacyjny,
- Chirurgiczny,
- Chorób Wewnętrznych,
- Dziecięcy,
- Dzienny Chemioterapii,
- Kardiologiczny z Pracownią Koronarografii,
- Neurologiczny,
- Ortopedii i Traumatologii Narządu Ruchu z pododdziałem Ortopedii Dziecięcej,
- Pododdział Rehabilitacji Oddziału Ortopedii i Traumatologii Narządu Ruchu,
- Noworodkowy z pododdziałem Patologii Noworodka,
- Położniczo-Ginekologiczny z pododdziałem Patologii Ciąży,
- Psychiatryczny,
- Rehabilitacji Dziecięcej,
- Rehabilitacji Neurologicznej,
- Reumatologiczny,
- Oddział Dializ,
- Szpitalny Oddział Ratunkowy ze Szpitalną Izbą Przyjęć,
- Urologii i Urologii Onkologicznej,

- Zakład Opiekuńczo-Leczniczy, Hospicjum Stacjonarne.

Poradnie przyszpitalne:

- Alergologiczna,
- Chirurgiczna,
- Chorób Sutka, Onkologiczna i Medycyny Paliatywnej,
- Dermatologiczna,
- Gastroenterologiczna z pracownią Diagnostyki Endoskopowej,
- Kardiologiczna dla Dorosłych,
- Kardiologiczna dla Dzieci i Młodzieży,
- Medycyny Rodzinnej,
- Nefrologiczna,
- Neurologiczna,
- Okulistyczna i Leczenia Jaskry,
- Ortopedyczna,
- Otolaryngologiczna,
- Pielęgniarki Środowiskowej - Rodzinnej,
- Położniczo - Ginekologiczna,
- Pracownia EKG,
- Pracownia Psychologiczna,
- Rehabilitacyjna,
- Reumatologiczna,
- Urologiczna,
- Zdrowia Psychicznego.

Na terenie miasta w 2012 r. funkcjonowało 12 aptek.

4.1.15 Bezpieczeństwo publiczne

Na terenie miasta Kościerzyna spada ogólna liczba popełnionych zgłoszonych przestępstw. Niestety w latach 2007-2011 spadła wykrywalność przestępców z 82% do 63%.

Tabela 33 Ujawniona przestępczość na terenie miasta Kościerzyna

		2007	2008	2009	2010	2011
Liczba popełnionych przestępstw	ogółem	1233	1025	926	1043	948
	W tym przez nieletnich	21	21	49	69	43
Liczba ustalonych przestępców	ogółem	1012	778	662	760	596
	W tym nieletnich	21	21	49	69	43
Liczba zatrzymanych nietrzeźwych	ogółem	191	111	137	140	148
	W tym nieletnich	0	0	0	0	2
Liczba osób rozprowadzających narkotyki lub będących w ich posiadaniu	ogółem	38	19	19	14	19

Źródło: Dane Komendy Powiatowej Policji w Kościerzynie i Straży Miejskiej w Kościerzynie

Na terenie miasta, przy Państwowej Straży Pożarnej w Kościerzynie, działa Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego (PCZK). PCZK jest odpowiedzialne za monitorowanie, planowanie, reagowanie i usuwanie skutków sytuacji kryzysowych.

4.1.16 Opieka społeczna

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościerzynie obejmuje swym działaniem obszar miasta Kościerzyna. W 2011 roku udzielił pomocy o łącznej wartości 13.815.540 zł.

Ośrodek realizuje zadania:

- własne gminy miejskiej – dotyczące pomocy społecznej,
- zlecone z zakresu administracji rządowej – dotyczące pomocy społecznej,
- zadania wynikające z ustawy o dodatkach mieszkaniowych,
- część zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości,
- od 01.05.2004 r. zadania wynikające z ustawy o świadczeniach rodzinnych.

W 2011 r. w ramach zadań zleconych Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej udzielił następującej pomocy.

Tabela 34 Charakterystyka ilościowa pomocy udzielonej przez MOPS w 2011 r.

Rodzaj świadczenia:	Ilość świadczeń	Kwota w tys. zł
Zasiłki stałe dla rodzin	947	295,313
Zasiłki okresowe	1 493	351,171
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	350	12,250
Usługi opiekuńcze	36 323	435,876
Dożywianie dzieci i młodzieży w szkołach	70 833	244,770
Zasiłki celowe na zakup posiłku lub żywności	4 416	331,219
Zasiłki celowe	3 168	588,959
Środowiskowy Dom Samopomocy	217	195,300
Dom Pomocy Społecznej	146	256,059
Na ubezpieczenie zdrowotne dla osób korzystających z zasiłków stałych	841	24,429
Dodatki mieszkaniowe	6 465	1 172,535
Zasiłki rodzinne	23 404	1 966,313
Dodatki do zasiłku rodzinnego	9 382	1 379,117
Świadczenia pielęgnacyjne	1 325	672,325
Zasiłki pielęgnacyjne	10 170	1 556,010
Składki emerytalno-rentowe i zdrowotne	1 176	121,642
Fundusz alimentacyjny	3 523	1 275,860
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka „becikowe”	291	291,000

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS

Tabela 35 Powody przyznania rodzajów pomocy określonych w ustawie o pomocy społecznej dla 2011 r.

Lp.	Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinie
		ogółem	w tym na wsi	
1.	Ubóstwo	432	-	1.093
2.	Sieroctwo	0	-	0
3.	Bezdomność	36	-	37
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	119	-	565
5.	Bezrobocie	485	-	1.494
6.	Niepełnosprawność	370	-	934
7.	Długotrwała choroba	425	-	1.128

Lp.	Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinie
		ogółem	w tym na wsi	
8.	Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego ogółem, w tym:	208	-	823
9.	Rodziny niepełne	130	-	424
10.	Rodziny wielodzietne	68	-	375
11.	Alkoholizm	99	-	208
12.	Narkomania	2	-	6
13.	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu Zakładu Karnego	15	-	23
14.	Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	-	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS

4.1.17 Finanse samorządowe

Dochody budżetu Gminy Miejskiej Kościerzyna obejmują dochody własne, udział w podatkach stanowiących dochód państwa, dotacje celowe i środki ze źródeł pozabudżetowych na dofinansowanie zadań gminy miejskiej.

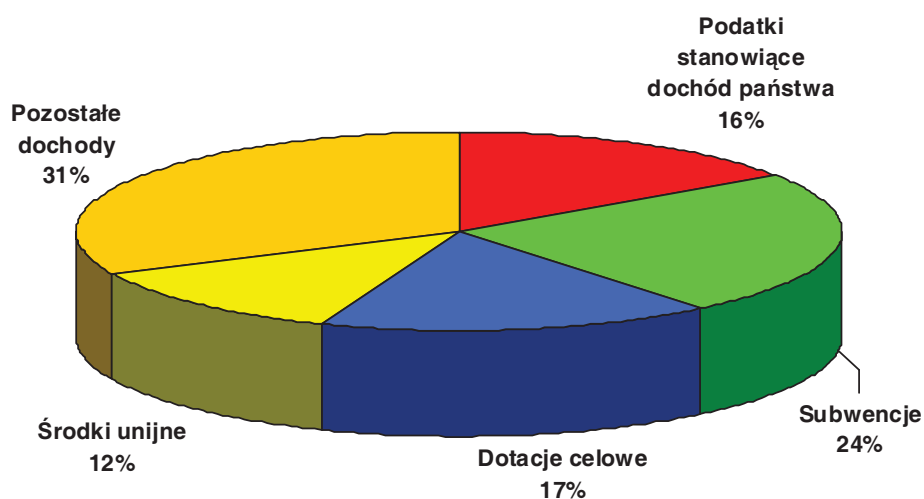
Tabela 36 Struktura dochodów budżetu miasta

Wyszczególnienie		2001r.	2002r.	2003r.	2004r.	2005r.	2006r.	2007r.	2008r.	2009r.	2010r.
Dochody ogółem (PLN)		26 471 317	27 131 710	28 340 376	32 343 212	36 046 528	53 229 251	60 233 832	59 035 750	55 631 148	72 975 354
Kwota i udział w % w dochodach ogółem w danym roku	Z podatków stanowiących dochód państwa	4 798 502	4 553 729	4 767 126	6 393 666	7 215 631	8 454 542	10 774 980	12 263 990	11 458 281	11 436 168
		18,10%	16,80%	16,80%	19,80%	20,00%	15,90%	17,90%	21%	20%	16%
	Subwencje	10 235 120	10 470 447	10 863 933	11 055 288	11 676 045	12 840 867	13 123 368	15 423 172	15 915 611	17 231 347
		38,70%	38,60%	38,30%	34,20%	32,40%	24,10%	21,80%	27%	29%	24%
	Dotacje celowych	3 367 380	3 165 494	3 364 487	5 307 912	7 129 340	8 672 155	9 428 246	11 271 761	11 102 507	12 097 229

Wyszczególnienie	2001r.	2002r.	2003r.	2004r.	2005r.	2006r.	2007r.	2008r.	2009r.	2010r.
	12,70%	11,70%	11,90%	16,40%	19,80%	16,30%	15,70%	19%	20%	16%
Środki unijne	0	0	0	0	0	12 298 542	14 321 796	4 243 793	1 948 858	8 941 495
	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	23,10%	23,80%	7%	3%	12%
Pozostałe dochody	8 070 315	8 942 040	9 344 830	9 586 346	10 025 512	10 963 145	12 585 442	15 833 034	15 205 791	23 269 115
	30,50%	33,00%	33,00%	29,60%	27,80%	20,60%	20,90%	26%	28%	32%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta w Kościerzynie

Wykres 10 Struktura dochodów budżetu miasta w roku 2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta

Tabela 37 Struktura dochodów własnych miasta

Wyszczególnienie	2001r.	2002r.	2003r.	2004r.	2005r.	2006r.	2007r.	2008r.	2009r.	2010r.	2011r.
Dochody ogółem (PLN)	26 471 317	27 131 710	28 340 376	32 343 212	36 046 528	53 229 251	60 233 832	59 035 750	55 631 148	72 975 354	72 757 162
w tym; dochody własne:	8 070 315	8 942 040	9 344 830	9 586 346	28 917 188	44 557 096	25 692 831	28 769 524	27 592 751	36 489 535	36 216 482

Zintegrowany Plan Zrównoważonego Rozwoju Miasta Kościerzyny na lata 2012-2015

Wyszczególnienie		2001r.	2002r.	2003r.	2004r.	2005r.	2006r.	2007r.	2008r.	2009r.	2010r.	2011r.
Kwota i udział w % w dochodach własnych w danym roku	Podatek od nieruchomości	3 964 536	4 295 833	4 126 511	4 320 958	4 975 239	8 454 542	5 216 128	6 062 104	6 596 625	8 048 620	8 278 467
		49,10%	48,00%	44,20%	45,10%	17,20%	19,00%	20,30%	22%	24%	22%	23%
	Podatek od środków transportu	852 932	828 645	867 836	892 861	926 331	990 841	1 038 379	1 078 941	1 128 567	1 188 785	1 321 930
		10,60%	9,30%	9,30%	9,30%	3,20%	2,20%	4,00%	4%	4%	4%	4%
	Wpływy ze sprzedaży nieruchomości	1 405 321	1 800 460	2 037 622	1 664 684	1 023 200	1 728 603	2 527 784	3 136 582	1 998 142	7 789 936	44 285 63
		17,40%	20,10%	21,80%	17,40%	3,50%	3,90%	9,80%	11%	8%	21%	12%
Kwota i udział w % w dochodach własnych w danym roku	Podatek od czynności cywilnoprawnych	299 709	341 052	384 088	384 294	282 447	471 686	580 363	682 381	632 304	872 825	613 132
		3,70%	3,80%	4,10%	4,00%	1,00%	1,10%	2,30%	2%	2%	2%	2%
	Opłata skarbową	284 914	287 286	261 738	683 495	708 611	747 823	837 527	906 680	617 399	629 289	570 571
		3,50%	3,20%	2,80%	7,10%	2,50%	1,70%	3,40%	3%	2%	2%	1%
	Opłata targowa	258 802	326 131	349 665	329 288	315 741	299 074	300 332	349 136	400 671	403 692	377 806
		3,20%	3,60%	3,70%	3,40%	1,10%	0,70%	1,20%	1%	1%	1%	1%
	Podatek rolny	6 801	6 763	15 887	16 979	15 379	11 610	14 936	23 102	23 828	15 403	16 278
		0,10%	0,10%	0,20%	0,20%	0,10%	0,00%	0,10%	0,08%	0,09%	0,04%	0,04%
	Pozostałe dochody	997 300	1 055 870	1 301 483	1 293 787	20 670 240	31 852 917	15 141 382	16 530 598	16 195 215	17 540 985	20 609 735
		12,40%	11,80%	13,90%	13,50%	71,50%	71,50%	58,90%	57%	59%	48%	56%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta w Kościerzynie

W strukturze dochodów budżetu gminy w 2011 roku udział dochodów własnych wyniósł 49,7% i utrzymał się na tym samym poziomie, co w roku 2010 (50%). Główne źródło finansowania budżetu gminy w 2011 r. stanowiły „pozostałe dochody” oraz subwencja z budżetu państwa.

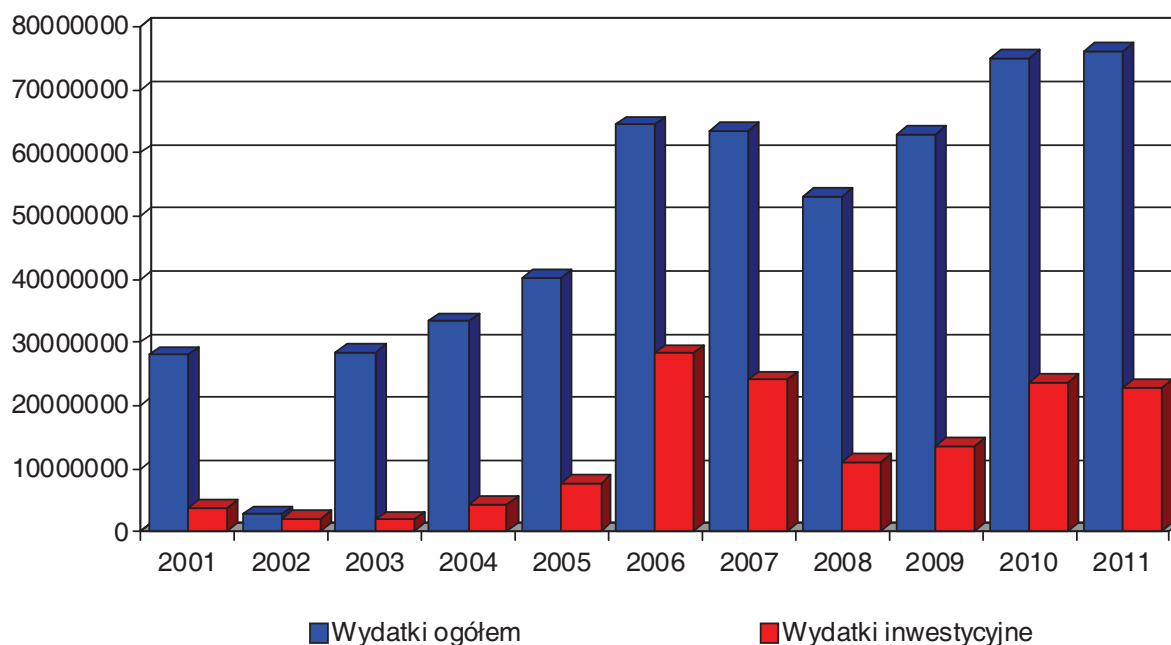
Wydatki inwestycyjne od czasu wstąpienia Polski do Unii Europejskiej (1 maja 2004 r.) utrzymują się na dużo wyższym poziomie niż w latach przed wstąpieniem do UE. W poszczególnych latach po wstąpieniu do UE ich udział zmienia się w dość szerokim przedziale, ale nie spada poniżej 20% wydatków miasta ogółem.

Tabela 38 Wydatki budżetu miasta

Wyszczególnienie	2001r.	2002r.	2003r.	2004r.	2005r.	2006r.	2007r.	2008r.	2009r.	2010r.	2011r.
Wydatki ogółem (PLN)	28 010 724	27 225 684	28 472 294	33 358 909	40 195 911	64 462 734	63 480 955	53 203 306	62 878 748	74 964 684	76 112 788
w tym udział wydatków w inwestycyjnych (%)	13,00%	7,30%	6,60%	12,80%	19,15%	43,80%	38,00%	21%	22%	32%	30%
	3 658 194	1 998 206	1 866 339	4 271 059	7 663 164	28 249 836	24 114 313	11 003 482	13 622 744	23 735 695	22 802 899

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta w Kościerzynie

Wykres 11 Wydatki budżetu miasta

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta

W 2011 roku wydatki budżetowe wyniosły 76 112 788 zł i uległy zwiększeniu w porównaniu do roku poprzedniego o 1,5%. Wydatki skierowane były w głównej mierze na „oświatę i wychowanie” oraz „pomoc społeczną”.

W latach 2001-2011 odnotowywano wzrost dochodów i wydatków budżetu gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca (ceny bieżące) z przerwaniem tego wzrostu w latach 2007-2009 dla dochodów i w latach 2008-2009 dla wydatków. Na koniec 2011 r. dochody osiągnęły wartość 3147 zł i były na tym samym poziomie, co w roku 2010, a wydatki – 3292 zł i były większe niż w 2010 r.

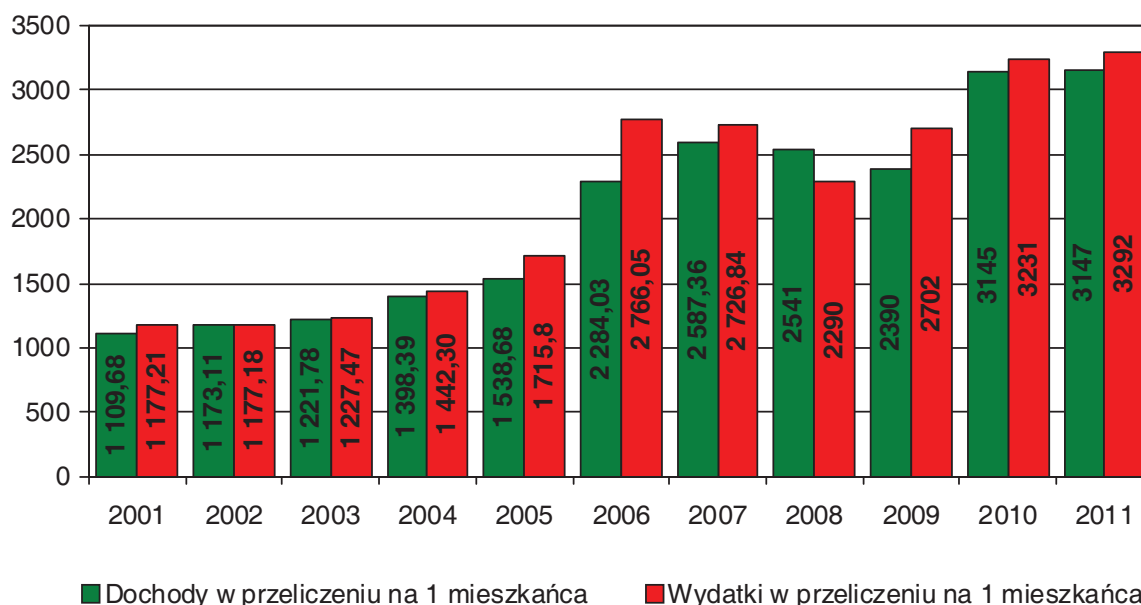
Tabela 39 Dochody i wydatki budżetu miasta w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Rok	Dochody	Wydatki
2001	1 109,68	1 177,21
2002	1 173,11	1 177,18
2003	1 221,78	1 227,47
2004	1 398,39	1 442,30
2005	1 538,68	1 715,80
2006	2 284,03	2 766,05

Rok	Dochody	Wydatki
2007	2 587,36	2 726,84
2008	2 541	2 290
2009	2 390	2 702
2010	3 145	3 231
2011	3 147	3 292

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta w Kościerzynie

Wykres 12 Dochody i wydatki budżetu miasta w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta w Kościerzynie

Jak wynika z raportu Kościerzyna jest miastem rozwijającym się w wielu obszarach życia społeczno - gospodarczego. Miasto charakteryzuje się niewielkimi wahaniami zmian w liczbie mieszkańców z tendencją malejącą oraz wzrostem przyrostu naturalnego.

Wstąpienie Polski do Unii Europejskiej otworzyło drogę do wielostronnego rozwoju miasta. Kościerzyna jest otwarta na turystów i gości. Rozbudowuje się baza noclegowa i gastronomiczna, organizowane są liczne spotkania kulturalne i imprezy plenerowe.

W najbliższych latach Miasto zamierza kontynuować działania w zakresie rozwoju infrastruktury drogowej, kulturalnej, turystycznej, na rzecz ochrony środowiska, rozwoju zasobów ludzkich i przedsiębiorczości.

Niemniej miasto nadal musi rozwiązywać liczne problemy, aby się rozwijać. Duża liczba problemów występuje w okolicach Starego Rynku, najstarszej części miasta. Obszar ten jest bardziej szczegółowo opisany poniżej.

4.2 Dodatkowy opis stanu obszaru problemowo-rozwojowego "Śródmieście"

4.2.1 Granice obszaru „Śródmieście”

Rynek oraz ulice: Gdańska, Świętojańska, Wodna, strona ul. Szopińskiego w kierunku Rynku, Wybickiego, Zmartwychwstańców od strony Rynku, Sikorskiego, Miodowa, Słodowa, Tkaczyka, Kościelna, Ratuszowa, Rynkowa, Źródlana, Partyzantów, Długa, 8 Marca, Klasztorna do Wojska Polskiego, Mała Młyńska, Jeziorna, Spichlerzowa, Targowa, Ogrodowa, Kowalska.

4.2.2 Diagnoza stanu obszaru „Śródmieście”

Obszar "Śródmieście" to unikatowa centralna część Kościerzyny. Zachowany został tu w niezmięnionej formie średniowieczny układ urbanistyczny pochodzący z czasów lokacji miejscowości na prawie chełmińskim przez Krzyżaków z czytelnymi do dziś średniowiecznymi granicami działek i siatką ulic. Układ urbanistyczny śródmieścia Kościerzyny wpisany został do rejestru zabytków województwa pomorskiego decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 25.09.1978r. pod nr 796 (nowy numer wpisu rejestru 925).

Obszar jest dziś zaniedbany i zdegradowany.

Na obszarze tym kumuluje się życie społeczno-gospodarcze miasta, w tym odbywa się normalny ruch samochodowy, powodując uciążliwości dla mieszkańców i turystów, negatywnie oddziałując na środowisko naturalne (szczególnie wysokie zanieczyszczenie powietrza spalinami oraz hałas).

Mimo, że w obrębie zabytkowego układu urbanistycznego znajdują się takie obiekty, jak muzeum, biblioteka, centrum informacji turystycznej, dwa sanktuaria, nie przyciąga on w stopniu zadawalającym ani turystów, ani mieszkańców – jego wygląd i stan techniczny infrastruktury nie tworzy atrakcyjnej przestrzeni rekreacyjnej. Turyści przybywający do Kościerzyny mają ciągle ograniczone możliwości zapoznania się z wyjątkową historią i kulturą regionu kaszubskiego.

Obszar ten zamieszkiwany jest przez specyficzną grupę mieszkańców. Często są to osoby starsze, ubogie w trudnej sytuacji społeczno-bytowej.

Wpisanie układu urbanistycznego do rejestru zabytków powoduje, iż wszelkie prace muszą być ustalane z konserwatorem, co wydłuża proces inwestycyjny. W rejonie Śródmieścia występuje szczególnie wysoki stopień zanieczyszczenia środowiska.

Zasoby i funkcje obszaru są słabo wykorzystane, nie generują powstawania nowych przedsiębiorstw i nowych miejsc pracy. Wpisanie tego obszaru do rejestru zabytków powoduje, iż wszelkie roboty na tym obszarze muszą być ustalane z konserwatorem, co wydłuża proces inwestycyjny.

Pomimo powyższych problemów obszar ten ma potencjał kulturowy umożliwiający zwiększenie atrakcyjności turystycznej gospodarczej i osiedleńczej Kościerzyny, m.in. poprzez rewitalizację starego miasta z jednoczesnym nadaniem mu - jako obiektowi zabytkowemu o znaczeniu historycznym - nowej funkcji kulturalno-turystycznej.

Planuje się, że rozwój obszar będzie osiągnięty m.in. poprzez podniesienie jakości lokalnej infrastruktury turystycznej przy jednoczesnej poprawie jakości oferty turystycznej oraz zwiększeniu dostępności usług turystycznych i okołoturystycznych. Dotychczasowe działania prorozwojowe objęły m.in. kompleksową rewitalizację Ratusza Miejskiego (obecnie Muzeum Ziemi Kościerskiej im. Dr Jerzego Knyby). Kolejne działania prorozwojowe mają obejmować m.in.: kompleksową rewitalizację budynków mieszkalnych mających status zabytków oraz obiektów sakralnych, zmianę nawierzchni dróg i chodników, zmianę organizacji ruchu, montaż infrastruktury służącej wypoczynkowi i rekreacji, prace budowlane dotyczące odnowienia elewacji budynków, przebudowę oświetlenia i uzbrojenia, podłączenie obiektów do miejskiej sieci ciepłowniczej w celu eliminacji tzw. „niskiej emisji” i wprowadzenie ogrzewania ekologicznego.

4.3 Identyfikacja problemów na podstawie analizy SWOT

Analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń jest podsumowaniem ustaleń dotyczących poszczególnych obszarów życia społeczno-gospodarczego miasta tj.:

- położenie, środowisko naturalne, ekologia,
- społeczność, potencjał ludzki, edukacja,
- warunki socjalno-bytowe,

- gospodarka, rolnictwo,
- infrastruktura techniczna i informacyjna, komunikacja,
- kultura, sport i turystyka,
- warunki wspierające rozwój gospodarczy, współpraca,

zidentyfikowanych przez uczestników debat strategicznych i szczegółowo opisanych w dokumencie „Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego miasta Kościerzyna na lata 2005-2015”, z którą niniejszy ZIPROM jest powiązany. Na tej podstawie sformułowano najistotniejsze elementy analizy SWOT dla Kościerzyny:

Tabela 40 Analiza SWOT

Mocne strony	Szanse
<ul style="list-style-type: none"> - korzystne położenie geograficzne w regionie o czystym i bogatym środowisku naturalnym, atrakcyjnym turystycznie - marka Kościerzyny jako miasta przyjaznego, - duża ilość i różnorodność MŚP, dobrze rozwinięta sieć handlowa, - sprzyjające warunki do rozwoju przedsiębiorczości, sportu, turystyki w tym kultu religijnego i dziedzictwa kulturowego, - uporządkowana gospodarka wodno-ściekowa, dbałość o środowisko naturalne, - wysoki poziom szkolnictwa, usług opieki zdrowotnej i szpitalnej oraz kulturalnych, - budownictwo społeczne i socjalne, tereny pod budownictwo mieszkaniowo-usługowe i inwestycyjne, - wysoki potencjał i mobilność mieszkańców o coraz wyższych kwalifikacjach i przedsiębiorczości, 	<ul style="list-style-type: none"> - Członkostwo w Unii Europejskiej, możliwość pozyskiwania środków finansowych, - wprowadzenie systemowych rozwiązań ułatwiających rozwój przedsiębiorczości, - reforma finansów publicznych, - proekologiczna polityka państwa, - wzrost świadomości społecznej, budowa społeczeństwa obywatelskiego
Słabe strony	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - zanieczyszczenie środowiska naturalnego, głównie powietrza atmosferycznego (niska emisja, komunikacja), - niedostateczne środki finansowe na przedsięwzięcia prorozwojowe, - niski poziom innowacyjności przedsiębiorstw (proste formy, niski kapitał), - niskie zainteresowanie Kościerzyną ze strony inwestorów zewnętrznych, - niewydolność systemu komunikacyjnego w tym głównie drogowego wewnątrzmijskiego jak też łączącego Kościerzynę z innymi ośrodkami życia społeczno-gospodarczego, - dekapitalizacja dużej części zasobów mieszkaniowych i infrastrukturalnych oraz duży udział przestrzeni publicznej o niskim standardzie, - wysoki poziom bezrobocia oraz odpływ wykształconych, młodych ludzi, 	<ul style="list-style-type: none"> - nie wykorzystanie szans wynikających z członkostwa w Unii Europejskiej, - wolne tempo realizacji strategicznych inwestycji krajowych zwłaszcza komunikacyjnych, - brak systemowych rozwiązań sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości, - rozbieżne interesy sąsiednich samorządów, niedostateczna współpraca, - brak systemowych rozwiązań w sferze finansów publicznych, - bariery ekonomiczne w dostępie do usług edukacyjnych, zdrowotnych, kulturalnych, - niekorzystne zmiany demograficzne

Słabe strony	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - rozwarstwienie ekonomiczne społeczeństwa, - duży stopień zagrożenia przestępczością i brak poczucia bezpieczeństwa mieszkańców,	

5. OBOWIĄZKOWE WYMOGI DOTYCZĄCE PROJEKTÓW ZWIĄZANYCH Z INICJATYWĄ JESSICA

5.1 Ogólne wymagania wobec projektów

Projekty wykorzystujące wsparcie JESSICA powinny być zgodne z wszystkimi regułami, które mają zastosowanie przy korzystaniu z dofinansowania ze środków unijnych, m.in.:

- powinny przyczyniać się do realizacji celów Działania 3.3 i Osi Priorytetowej 3 RPO WP;
- powinny być zgodne z przynajmniej jednym typem podanym w katalogu typów projektów poniżej;
- powinny spełniać zasady w zakresie:
  - zgodności wydatków ponoszonych w ramach projektów z katalogiem wydatków, które mogą być dofinansowane (tzw. kwalifikowalność wydatków),
  - pomocy publicznej, tj. pomocy ze środków publicznych na rzecz podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w rozumieniu przepisów unijnych ;
- powinny być zgodne z unijnymi zasadami dotyczącymi zrównoważonego rozwoju i równości szans;
- powinny pozostawać w zgodności z unijnymi i krajowymi przepisami dotyczącymi ocen oddziaływania na środowisko, zamówień publicznych itp.

5.2 Wymogi wynikające z właściwości inicjatywy JESSICA

Uzyskanie dofinansowania z inicjatywy JESSICA możliwe będzie tylko w przypadku projektów, które będą zgodne z niniejszym dokumentem, w tym m.in. które będą wprost w nim wymienione.

Ponadto projekty, które mają być realizowane przy wsparciu z JESSICA powinny:

- zapewniać efekt synergii w związku z innym projektem (lub projektami) objętym niniejszym dokumentem;
- z założenia generować dochód, gdyż wsparcia to musi być spłacone (zwrócone). W celu umożliwienia spłaty udzielonego wsparcia dopuszczone będą:

- możliwość łączenia przedsięwzięć niedochodowych (ale realizujących cele społeczne, kulturowe itp.) i komercyjnych lub realizację projektów partnerstwa publiczno-prywatnego (przy zapewnieniu spełnienia przez takie projekty wszystkich wymogów, o których mowa w niniejszym dokumencie);
  - możliwość spłaty wsparcia z innych przychodów uzyskiwanych przez wnioskodawcę;
- zapewniać odpowiednie korzyści³ dla rozwoju miasta;
  - mieć zdolność przyciągania dodatkowych środków finansowych z innych źródeł (w szczególności prywatnych);
  - mieć zdolność przyciągania inwestorów do projektów komplementarnych lub wzmacniających oddziaływanie projektu dofinansowanego z JESSICA.

Możliwe jest również postawienie przed projektami dalszych wymogów przez Fundusz Powierniczy JESSICA dla województwa pomorskiego lub Fundusz Rozwoju Obszarów Miejskich.

5.3 Typy projektów, które mogą być realizowane przy współfinansowaniu inicjatywy JESSICA

Zgodnie z zapisami Uszczegółowienia Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013 (dalej: URPO) w ramach Działania 3.3 możliwa jest realizacja następujących typów projektów:

- 1 budowa, rozbudowa, przebudowa, remont⁴ obiektów przeznaczonych na stworzenie lub rozwijanie parków naukowo-technologicznych, centrów zaawansowanych technologii, centrów doskonałości, centrów edukacyjno-wdrożeniowych, inkubatorów przedsiębiorczości i innych instytucji o podobnym charakterze (wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną oraz zagospodarowaniem otoczenia);
- 2 projekty polegające na kompleksowej rewitalizacji zdegradowanych obszarów miejskich (m.in. przemysłowych, powojkowych, pokolejowych, portowych i przyportowych, mieszkaniowych, usługowych), w tym dotyczące budowy nowej, rozbudowy i przebudowy⁵

---

³ Mowa tutaj o tzw. korzyściach ekonomicznych w znaczeniu, w jakim ten termin jest używany m.in. w analizie kosztów i korzyści (ang. Cost-Benefit Analysis; akronim: CBA).

⁴ Pojęcia w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz.1118 z późn. zm.)

⁵ j/w

istniejącej publicznej infrastruktury związanej z rozwojem funkcji m.in. gospodarczych, edukacyjnych, społecznych, rekreacyjnych;

- 3 budowa, rozbudowa, przebudowa, remont⁶, adaptacja i wyposażenie obiektów użyteczności publicznej (z wyłączeniem siedzib jednostek samorządu terytorialnego) i innych obiektów o znaczeniu historycznym o charakterze i funkcjach metropolitalnych i ponadlokalnych (w tym m.in. obiektów sportowych, kongresowych, kulturalnych, wystawienniczych i targowych) wraz z niezbędnym zagospodarowaniem otoczenia tych obiektów;
- 4 kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni publicznych w centrach miast m.in. poprzez wyłączenie ich z ruchu kołowego, budowę parkingów wraz z małą architekturą i infrastrukturą towarzyszącą;
- 5 budowa nowej, rozbudowa i przebudowa⁷ istniejącej liniowej infrastruktury transportu trolejbusowego, autobusowego i szynowego (szybkiej kolei miejskiej oraz tramwaju) oraz punktowej infrastruktury transportu zbiorowego w obszarach regionalnych węzłów integracyjnych;
- 6 kompleksowa termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej, połączona również z przekształceniem istniejących systemów ogrzewania, w tym przebudową źródeł ciepła na wykorzystujące odnawialne źródła energii;
- 7 likwidacja istniejących systemów ogrzewania węglem i podłączenie odbiorców do miejskiego systemu ciepłowniczego oraz lokalnych systemów ciepłowniczych;
- 8 rozbudowa lub przebudowa⁸ scentralizowanych systemów zaopatrzenia w ciepło, obejmującą źródła, sieci i węzły cieplne (w tym wyposażenie ich w instalacje ograniczające emisje zanieczyszczeń pyłowych i gazowych);
- 9 rozbudowa lub przebudowa⁹ infrastruktury oraz zakup urządzeń służących do produkcji energii pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych, w tym m.in.: budowa źródeł ciepła opalanych biomasą, biogazem lub biopaliwami, budowa instalacji solarnych.

Niniejszy dokument nie określa jednak katalogu ogólnych typów projektów, które dopuszczone są do realizacji, tylko wskazuje konkretne projekty przewidziane do realizacji w jego ramach.

---

⁶ j/w

⁷ j/w

⁸ j/w

⁹ j/w

ZIPROM pozostaje dokumentem otwartym – lista przedsięwzięć będzie weryfikowana i aktualizowana w razie potrzeby.

6. SYSTEM WDRAŻANIA PROJEKTÓW

Kontrola zgodności projektów z wymogami inicjatywy JESSICA będzie przeprowadzana w momencie, gdy propozycje takich projektów zostaną przekazane Urzędowi Miasta Kościerzyny. Zgłoszenie propozycji projektów do Urzędu Miasta Kościerzyny jest obligatoryjne.

Kontrola ta będzie polegała na badaniu zgodności zgłaszanych projektów z:

- zapisami niniejszego dokumentu, w tym z wymogami wynikającymi z zapisów Działania 3.3 RPO WP oraz z wymogami Funduszu Rozwoju Obszarów Miejskich.
- wytyczonymi kierunkami rozwoju Miasta, zhierarchizowanymi celami ujętymi w pięciu obszarach życia społeczno-gospodarczego, opisanych w Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Kościerzynie na lata 2005-2015, a szczególnie celami wybranego wariantu rozwoju.
- ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowanie przestrzennego, możliwościami finansowymi miasta (gdy projekt będzie zakładał współfinansowanie przez miasto), komplementarność z innymi projektami, posiadanie dokumentacji projektowej, technicznej, kosztorysowej.

Kontrolę taką będą przeprowadzały odpowiednie wydziały Urzędu Miasta Kościerzyny, każdy w swoim zakresie obowiązków. Ze środków inicjatywy JESSICA będą mogły skorzystać tylko projekty, w przypadku których Urząd Miasta Kościerzyny oceni, że są one zgodne z niniejszym dokumentem.

6.1 Planowane projekty

„Rewitalizacja Starego Browaru i przystosowanie go do funkcji komercyjnych szansą rozwoju obszaru miejskiego Kościerzyny” to inwestycja obejmująca odrestaurowanie jedyne go zachowanego budynku słynnego Browaru Kościerskiego tzw. Słodowni oraz budowę nowej części w efekcie czego powstanie zintegrowane Centrum pn. „Stary Browar Kościerzyna” przy ul. Miodowej w Kościerzynie. Architektura obiektu będzie nawiązywać do zabytkowego budynku odrestaurowywanej Słodowni.

Okres realizacji:

- Rozpoczęcie 2010r. (prace przygotowawcze, zbieranie niezbędnych dokumentów, uzyskiwanie pozwoleń)

- Zakończenie: połowa 2013 roku.

Powierzchnia obiektu ponad 6000 m²

W obiekcie będzie się znajdować duża część gastronomiczna łącznie ze stylowym PUB z wyeksponowanymi kadziami do warzenia świeżego, niepasteryzowanego piwa w 3 gatunkach oraz mini-muzeum kościerskiego browarnictwa – w podziemiach Słodowni, będzie można poczuć prawdziwą historię miasta. Część odkrytych w toku prac znalezisk archeologicznych będzie złożona w Muzeum Kościerskim a część będzie wyeksponowana w podziemiach Słodowni – w PUB'ie oraz na patio Centrum. Przygotowane przeszklenia w ścianach i posadzkach w pomieszczeniach piwnicznych pozwolą na podziwianie kilku najciekawszych elementów zachowanej historii Miasta. Ponadto 20 lokali handlowych o powierzchniach od 30 do 200 m² oraz parking podziemny dla gości Centrum i dodatkowo wybudowany parking zewnętrzny nieopodal Centrum na ok. 50 aut.

Tabela 41 Lista projektów przewidzianych do współfinansowania w ramach inicjatywy JESSICA, planowanych do realizacji w latach 2012-2015 wraz z szacunkowym kosztem ich realizacji

Nazwa projektu	Charakterystyka przedsięwzięcia	Koszt całkowity	Źródła finansowania		
			Budżet gminy	Fundusze Unii Europejskiej	Inne
Rewitalizacja Starego Browaru i przystosowanie go do funkcji komercyjnych szansą rozwoju obszaru miejskiego Kościerzyny	Projekt zakłada utworzenie w wyremontowanym zabytku m.in. Kościerskiego Muzeum Browarnictwa, placu zabaw dla najmłodszych, a także przestrzeni koncertowo-wystawienniczej. Mieszkańcy regionu będą również mogli korzystać w obiekcie z bezpłatnego dostępu do Internetu.	24 700 000	-	7 600 000	17 100 000

Nowe projekty, dla których wnioskodawcy będą zamierzali się ubiegać o finansowanie w ramach Inicjatywy Finansowej JESSICA będą uzupełniająco podlegać wpisowi i wprowadzenia w niniejszym dokumencie z zachowaniem procedury jego weryfikacji, konsultacji społecznych i opiniowania na poziomie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

6.1.1.1 Harmonogram realizacji

Tabela 42 Harmonogram realizacji projektów przewidzianych do współfinansowania w ramach inicjatywy JESSICA, planowanych do realizacji w latach 2012-2015

Nazwa projektu	2012	2013	2014	2015	po 2015
Rewitalizacja Starego Browaru i przystosowanie go do funkcji komercyjnych szansą rozwoju obszaru miejskiego Kościerzyny					

7. OCZEKIWANE EFEKTY I WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ

Podstawowym oczekiwanym efektem realizacji niniejszego dokumentu jest trwałe zwiększenie stopnia osiągnięcia celów strategiczny miasta, z którymi projekt realizowany w ramach niniejszego dokumentu jest związany i które są wymienione w strategia miasta.

Projekty realizowane w ramach niniejszego dokumentu zostaną objęte monitoringiem rzeczowym, który dostarczy danych obrazujących postęp we wdrażaniu oraz umożliwi ocenę jego wykonania.

Wskaźniki obrazujące postęp we wdrażaniu oraz rezultaty tych działań są podzielone na dwie kategorie:

- wskaźniki produktu – odnoszące się do rzeczowych efektów działania,
- wskaźniki rezultatu – odpowiadają one bezpośrednim i natychmiastowym efektom wynikającym z wdrożenia programu.

Dla wymienionych w Planie projektów określone zostały następujące wskaźniki.

Tabela 43 Projekt „Rewitalizacja Starego Browaru i przystosowanie go do funkcji komercyjnych szansą rozwoju obszaru miejskiego Kościerzyny”

Rodzaj wskaźnika	Wyszczególnienie/jednostki miary
<i>wskaźniki produktu</i>	Liczba zrewitalizowanych obiektów (sztuki)
<i>wskaźniki rezultatu</i>	Powierzchnia zrewitalizowanych obiektów (m ²)

Wartości poszczególnych wskaźników zostaną określone w studiach wykonalności dotyczących poszczególnych przedsięwzięć.

8. MONITORING

Realizacja Zintegrowanego Planu Zrównoważonego Rozwoju Miasta Kościerzyny będzie corocznie oceniana. Ocena realizacji będzie przedstawiana raz do roku w formie raportu dla Rady Miasta przez naczelnika Wydziału Rozwoju. Raporty te będą podstawą do dokonywania korekt oraz do wprowadzania nowych przedsięwzięć nie zaplanowanych na tym etapie tworzenia niniejszego dokumentu (2012 r.) (nie wyklucza to wprowadzania nowych przedsięwzięć również w innych momentach czasu).

9. OPIS WSPÓŁPRACY ZA PARTNERAMI SPOŁECZNYMI I GOSPODARCZYMI I KONSULTACJI SPOŁECZNYCH W TOKU TWORZENIA ZIPROM

W ramach konsultacji społecznych dot. zapisów niniejszego dokumenty Gmina Miasta Kościerzyny upubliczniła¹⁰ w lipcu 2011 r. informację o zamiarze stworzenia tego dokumentu i poprosiła wszystkich zainteresowanych o zgłaszanie propozycji projektów, które spełniają wymogi inicjatywy JESSICA i które mogłyby być wymienione w niniejszym dokumencie. Zorganizowano także spotkanie otwarte dla wszystkich zainteresowanych, na którym wyrażano opinie i składano propozycje projektów.

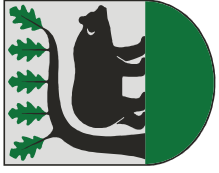
Po opracowaniu projektu niniejszego dokumentu został on upubliczniony na stronie internetowej Urzędu Miasta Kościerzyny, a po upływie 14 dni odbyło się spotkanie w celu konsultacji społecznych projektu niniejszego dokumentu (10 sierpnia 2012 r.)

---

¹⁰ ogłoszenie ukazało się m.in. na stronie internetowej Urzędu Miasta Kościerzyny pod adresem: miastokoscierzyna.pl/dla-mieszkanow/508-nie-przegap-swojej-szansy-na-dugoterminowe-finansowanie-przedsiwzi

Ponadto należy zaznaczyć, że niniejszy dokument powstał na bazie Planu Rozwoju Lokalnego na lata 2008-2013, którego zapisy były szeroko konsultowane. W konsultacjach tych brali udział przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, mieszkańcy i inne podmioty. Konsultacje odbywały się na spotkaniach tematycznych, dokument był także zamieszczony na stronie internetowej z możliwością przekazywania uwag.

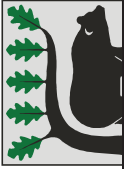

BURMISTRZ
MIASTA
KOŚCIERZYNA

Tabela 44. Lista projektów na etapie koncepcyjnym, kwalifikujących się do współfinansowania w ramach inicjatywy JESSICA, których wpisanie w Zintegrowanym Planie Zrównoważonego Rozwoju Miasta Koscielzyna na lata 2012-2015 z zachowaniem procedury jego weryfikacji, konsultacji społecznych i opiniowania na poziomie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska

Nazwa projektu	Charakterystyka przedsięwzięcia	Koszt całkowity	Źródła finansowania		
			Budżet gminy	Fundusze unii europejskiej	Inne
Rewitalizacja dworca kolejowego wraz z jego otoczeniem	Przedmiotem projektu jest rewitalizacja dworca kolejowego wraz z przeniesieniem w jego region dworca PKS z centrum miasta i utworzenie tym miejscu węzła integracyjnego, który łączyłby komunikację kolejową, autobusową miejską i lokalną (PKS). Ponadto projekt zakłada włączenie dworca w projekt Pomorskiej Kolei Metropolitarnej oraz nadanie mu nowych funkcji. Projekt poprawi jakość i standard życia mieszkańców, wprowadzi ład i porządek architektoniczny, poprawi aktywność zawodową mieszkańców, stworzy warunki do odtworzenia połączeń kolejowych, ożywienia inwestycyjnego i rozwoju miasta.	40 000 000	10 000 000	30 000 000	

BURMISTRZ
MIASTA
KOŚCIERZYNA

Nazwa projektu	Charakterystyka przedsięwzięcia	Koszt całkowity	Źródła finansowania		
			Budżet gminy	Fundusze unii europejskiej	Inne
Pocztówka z Kościerzyny – Etap II rewitalizacja Śródmieścia	Projekt dotyczy przebudowy dróg, skrzyżowań, chodników, urządzeń wyposażenia technicznego, infrastruktury towarzyszącej, przebudowę oświetlenia i uzbrojenia, podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej i wprowadzenie ogrzewania ekologicznego, budowę/instalację urządzeń organizacji i bezpieczeństwa ruchu i innych prac o charakterze rewitalizacyjnym na ulicach Śródmieścia Kościerzyny obejmującego układ urbanistyczny wpisany do rejestru zabytków Województwa Pomorskiego, a dotychczas nie objętych tego typu pracami w tym ul. Tkaczyk. Realizacja projektu przyczyni się do podniesienia jakości wizerunku miasta i wzrostu jego atrakcyjności turystycznej.	20 000 000	5 000 000	15 000 000	
Kościerski Park Kultury	Przedmiotem projektu jest kompleksowe zagospodarowanie na cele rekreacyjno-kulturalne obszaru obejmującego tereny jeziora Gałęźnego, Stadionu, Ogródka Jordanowskiego, jeziora Kaplicznego, jeziora Wierzyśko oraz tereny w obrębie pomnika Józefa Wybickiego i nadanie mu nowych funkcji. Celem projektu jest zapewnienie rekreacji, rozwoju kultury na wysokim poziomie, odpowiadającym dzisiejszym standardom, zarówno mieszkańcom miasta, powiatu jak i turystom	25 000 000	6 250 000	18 750 000	